Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 29 (1540) 29:DE ÅRG. LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE. UPPLAGA A.

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG
IDUN
FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 16 JULI 1916.

HUFVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY.

SVENSKA SPELEN ÖPPNAS

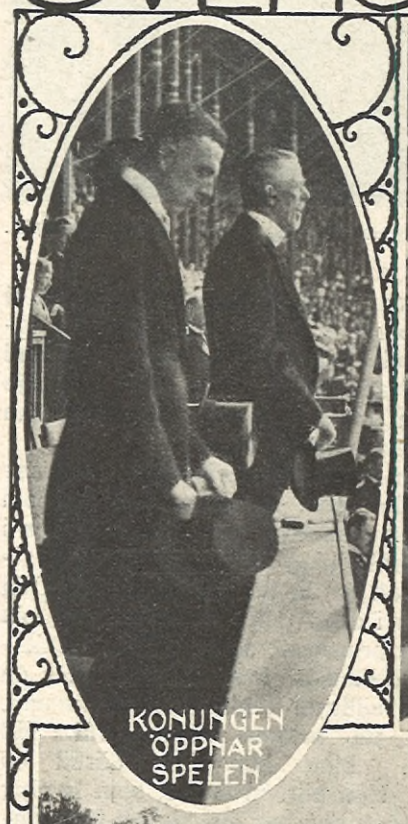

KONUNGEN ÖPPNAR SPELEN

START FÖR MARATHONLÖPNINGEN

GENERAL BALCK HÅLLER FEST-TALET

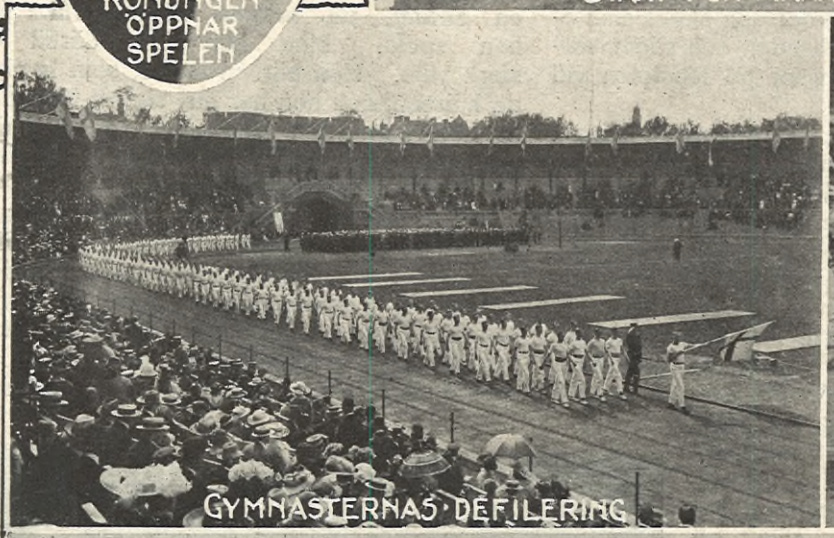

GYMNASTERNAS DEFILERING

DANSKA IDROTTSMÄNNENS FÖRBIMARSCH

RODDREGATTAN VID VAXHOLM

Pressfotobyrån och O. Ellqvist foto.

BULGARIENS DROTTNING.

Ett par blad ur reseboken af EIRA HELLBERG.

Drottning Eleonora af Bulgarien.

SOFIA ÄR EN NY OCH UNG STAD MED låga, hvitmurade hus, omgifna af små trädgårdar, breda, långa gator, öppna planterade torg, ren, väl dränerad, vaktad af väldiga, vilda snöberg, vida fält och mörka skogar. Byarna sluta sig intill staden som små barn gripa i moderns kjol. Mellan stadsborna lyser starkt inslaget af resliga bondkvinnor med sina regelbundna, vackra, solbrynta ansikten, sina granna dräkter och bördor af röda paprikafrukter, flaxande hönor burna vid benen, svarta små lamm och knyten med hemväfdt tyg. Bondkvinnan nickar åt stadsfrun med ett förtroligt du och den fina fröken från gymnasium med siden i blusen och böcker under armen går ned på gatan för att låta bondmor passera. Äfven de höga husen äro icke höga i Sofia.

Midt i staden, omgärdad af en låg mur med järngrindar, ligger det kungliga slottet — en långsträckt sandstensfärgad tvåvåningsbyggnad öfverdragen med murgröna, mest likt ett engelskt landtgods.

Det skiljer sig ej från omgifningen genom dominerande läge, det ligger instucket mellan alla andra hus, en smula friare men icke pretentiöst.

Jag gick in genom järngrinden och öfver trädgårdsplanen, förbi en saluterande vakt in i en bred stenförstuga, där dubbeldörrar leda in till de kungliga våningarne.

En fil af rum, enkelt möblerade, en arbetssalong med böcker, taflor, orglar, skrifbord och staffli för drottningens eget nöje.

Jag stannar ett ögonblick med en känsla af olust. Hvarför skall jag egentligen besvära damen däruppe? Jag kommer som resande korrespondent och jag måste skrifva öfver majestätet. Det är det vedervärdiga i saken. Ty öfver kungligheter skrifver man endast vackra saker, värdelösa, som oskuggade porträtt. Och jag har sett drottning Eleonoras bild — ett fult, kärft, dystert ansikte, utan lif och intelligens, mig osympatiskt. Gärna skulle jag vilja säga: Hvem är du, drottning? Men sedan vill jag gå vidare och låta pennan orörd hvila.

Då flyger dörren upp och en liten smal flickgestalt träder in, en smula skygg, enkel och naturlig i hållningen. Drottningens hofdam. Jag kastar i tanken en blick tillbaka på de furstligheter jag lärt känna: de skandinaviska, tyska, engelska, ryska, den amerikanska presidentfrun och de orientaliska prinsessorna. Det slår mig hur för hvar och en karaktäristisk deras närmaste omgifning varit. Sådan som fräulein Petrowa hade jag icke väntat mig den bulgariska drottningens hofdam. Hon passar icke med porträttet.

Vi gå uppför trappan, genom en stor sal och fram till en dörr, som hon öppnar med ett lågt: Ers Majestät. Jag går ett par steg in i rummet, medan dörren sakta sluter sig bakom mig.

Det är ett litet enkelt rum i hvitt med några bulgariska broderier öfver soffan, blommor i fönstret och midt i rummet ett helt litet fyrkantigt bord, vid hvilket en spenslig dam i svart sidenblus sitter och skrifver.

Hon vänder på hufvudet och stiger småleende upp, räcker mig handen och säger välkommen, medan hon visar på länstolen vid bordet.

Jag betraktar henne ett ögonblick häpen. Hur kan man ha sådana fotografier! Där sitter framför mig en liten smärt kvinna med stora, ömma, lefvande ögon, ett smalt, finrundadt ansikte med blekskär hy, en känslig, vemodig mun och en förmåga att lysa upp, tänd inifrån.

Vi växla några ord, en smula tvunget. Drottningen uttalar de vanliga artiga fraserna. Men plötsligt slår ett ord en brygga emellan oss, hon vänder sig emot mig med ett spontant o, ja! och vi äro med ens två människor, som ett ögonblick stannat på stråkvägen och växla ett fast handslag.

Hvem är drottning Eleonora?

Hon ber mig att slippa se sig intervjuad och jag lofvar villigt.

Men jag vill ha henne i min erinran — hvem är hon?

Konung Ferdinand af Bulgarien i Konstantinopel.

Hon kommer från ett konstnärligt bildadt hem, fursteparet af Reuss var kändt för innerlig förståelse för sköna konster, däribland musik, utöfvade dem också själfva, drogo till sig sin tids konstnärer och lärde sina barn att se med öppna ögon.

Hon lärde sig därtill förfiningen noblesse oblige, ej blott som furstinna, fastmer som kvinna och männniska. Det förvandlades i hennes lifsuppfattning till att då det är furstinnans plikt att ge, är det kvinnans rätt. Och hvem är hon i dag? Icke längre en ung och lefnadslustig prinsessa, som vandrar i stämningar och drömmar. Framför mig sitter en kvinna med sällsynt känsligt temperament, en sträng, på hvilken lifvets stråke lätt kan spela. Men hon har därtill en stark vilja. Hon bär en krona, som trycker på hjässan, och hon har lärt sig att först under ett tvång blir människan ägare af det bästa inom sig själf — att lifvet är en vinpress, som trycker tungt.

Allt af konstnärsanlag och skönhetskänslighet hon har i sin natur har med åren sökt sig form i den kvinnlighet, som hos henne samlar sig i modersintresset, i ett inre kraf på att utöfva godhet. Skönheten har blifvit synonym med godheten. För henne är det ett stycke skönhetsyttring när en blixt af glädd-

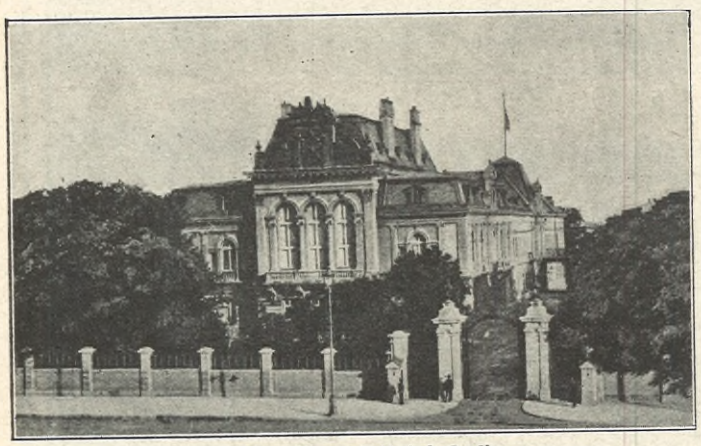

Kungliga slottet i Sofia.

Slottets borggård.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 9.—
Halft år	» 3.50	Halft år	» 5.—
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.50
Månad	» 0.75	Månad	» 0.90

Iduns byrå och expedition, Stockholm, Mästersamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03. Kl. 10—4.
Red. Högman: Riks 86 60. Allm. 4 02. Kl. 11—1.
Verkst. direktören kl. 11—1. Riks 86 59. Allm. 43 04.

Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61|47. Kl. 9—6.
Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:
25 öre efter text. 30 öre å textsida. 20 % förhöjning för särsk. begärd plats.
Utländska annonser: 30 öre efter text. 35 öre å textsida. 20 % förh. för särsk. begärd plats.

je tändes i en fattigs ögon, en sjuk helad går tillbaka till dem som älska honom, en förkommen människa under hennes blick och handling räcker ut handen till en ny och bättre viljeakt. Det är, menar hon, att vara lefnadskonstnär, föda sin andas barn och skapa sitt sinnes drömmar i verklighet. Det är att härska med rena händer.

Jag ser på bilden af kung Ferdinand. Hans energiska, hårda drag, skarpa blick, kloka, intelligenta uttryck. Det är godt för Bulgarien, att bredvid den kungen står den drottningen.

Eleonora af Reuss har blott i sju år varit Balkanfurstinna. Men under de åren har hon nått folket. Hon lefver i Sofia så som slottet ligger mellan stadens hus — hon är hemma för enhvar som söker henne. Hon arbetar. Redan klockan fem på morgonen är hon uppe, skyndar genom gatorna med en korg med förfriskningar till någon svårt sjuk, går från sjukhus till sjukhus, inspekterar från vinden till källaren, drager sig ej för att själf lägga hand vid arbetet, söker upp fattiga i deras bakgator.

Bulgarien är ungt i sin frihet. En tartar, som rider upp med flygande fanor och klingande spel, ännu rusig af den unga morgonens vin. Landet har allt att vinna och hvad det under sina trettiofem fria år redan hunnit med är beundransvärdt. Det har ingen bättre hjälpare än sin drottning.

Hvad hon under dessa år gjort för sanitetsväsendets höjande, sjukhusens inredande, sköterskekårens utveckling är oskattbart. Det har varit Bulgariens lycka i alla dessa krig att drottningen är utbildad sköterska med två års praktisk erfarenhet af arbetet. Hon deltog i rysk-japanska kriget i ambulansarbete i Mandschuriet. Hon vet i detalj hvad ett sjukhus behöfver och det händer ofta att en rådlös öfversköterska ringer upp henne i slottet: "Ers majestät, alla våra morfinspetsar äro slut, kloroformen också. Badkaret är trasigt och det finns ingen handtverkare, som kan laga det." Då griper drottningen själf in, skaffar spetsar, handtverkare och narkos.

Jag tänker på den lilla enkla, klarögda hofdamen därute — äfven här är således uppvaktningen ett säkert kriterium.

Jag har hört berättas att en fattig bondes enda gris dog, medan mannen som soldat låg sårad. — När hon, Eleonora, kommer och hör det, får du en ny gris, tröstade han sin bedröfvade hustru.

Ty när hon är hos de sårade soldaterna är hon inte en kunglig dam på nådigt besök utan en enkel, klok syster med godhetens hela charme.

Jag såg henne en dag i slottshallen. Några bondkvinnor behöfde sälja sina väfvar, men ingen köpte. Då gingo de till slottet och klagade för fröken Petrowa. Drottningen kom ned till dem, en smula brådskande, afbruten i sitt skrifarbete, hörde tåligt på dem, köpte själf och skaffade andra som togo resten, skakade hand med gummorna och sprang tillbaka uppför trappan till sitt lilla bord här i det enkla rummet.

— Jag har en riktigt innerlig önskan, hör jag drottningen säga. Hon sitter tillbakalutad i sin stol med händerna knäppta i knäet och ser mig ifrigt in i ögonen. — Jag vill resa till Orienten, till Bagdad. Kalifens stad med tusen och en natt. Nu när järnvägen är färdig men innan det gamla rubbas. Till allt det vackra och få lof att fritt njuta det. Jerusalem — nu? O, ja, det vore mig allra kärast.

Hvad jag tror är verkligt? Om Bergspredikan har bestående betydelse och världskriget blott är en episod? Ja, det tror jag. Bergspredikan tonar ur djupen, lefver hos oss, om den också kan tyckas undanträngd. Men den är den bestående segraren.

Farväl, drottning. Jag tager dig med i minnet sådan du står i det lilla soliga rummet i Sofia slott: en finlemmad gestalt i svart med vemodig mun och leende ögon och böjer dig fram emot mig med händerna utsträckta — sann, god, lysande af en vacker tanke.

De hvita nätternas pilgrim.

Visa

upptecknad af
FREDRIK VETTERLUND.

Ej någon vet hur ensam som jag är.
Ej någon mera finns jag håller kär.
Den hvita nattens fjärran
kanske för mig bort till Herran,
och de döda som jag älskat äro där.

Den hvita natten är så hjärtemild.
Så vidt från dagens gråa larver skild.
Ett sken ur Högsta norden,
ser den ned på södra jorden,
och är ödsligheters ödsligheters bild.

Hvad hjärtat innerst trånat, finnes där.
Hvarenda ljuf och gäckande chimär,
som finns för att den viker och
är ljuf för att den sviker och
onalkelig och bristande och skär.

Och du, o lilla kulla, som en gång
för mig blef själfva sommarnattens sång!
För alltid skola stanna
dessa sken omkring din panna,
men min väg har blifvit längtande och lång.

Församlingens Fattiggård.

Motto: Om en gud hade skapat världen, skulle jag icke vilja vara han. Eländet skulle sönderslita mitt hjärta. Om en ond ande hade skapat den, skulle man dock ha rätt att visa på hans verk och ropa: Hur har du vågat afbryta icke varats heliga hvila, för att skapa en sådan oändlighet af olycka och ångest.
A. Schopenhauer.

DET VAR HOST I SMÅLAND. ALLRA mest märktes detta i de stora skogarna, där det var en färgprakt, som i glödande intensitet fördunklade sommarens milda fägring. Oktoberdagens eterklara luft låg öfver blånande ås och skog, öfver hvitstammiga björkhagar och afmejade åkerfält, öfver de långa hvita raderna af stengärdesgårdar, som begränsade dem och öfver de af blåa bär dignande slånbuskarna vid sidan af vägar och stigar.

Kring prästgårdens hönshus prunkade vildvinet i de präktigaste färger och under de stora lönnarna på gårdsplanen lågo de nerfallna gula löfven som en mjuk matta. Per gårdsdräng led grymma kval af att se det, men hvad hjälpte det då ungdomen ville ha det så! Rönnarna vid prästgårdens gaflar lyste röda af fulla klasar och bland blommorna hade endast astrar, gladiolus och hvita stjärnblommor ännu stått emot de kyliga nätterna.

Midt på gården stod pastor Ragnar Been och lade lyssnande hufvudet på sned mot hasselbuskaget neråt trädgården till. Då och då hördes därifrån energiska skakningar, följda af rasslet från fallande nötter.

— Lena? frågade han rätt högt och började gå i detsamma. Han var en lång mager man i början af 30-talet och hans gång var dröjande med obestämda armrörelser. Hans höga panna blef bredare och liksom hvälfd upptill och hade ett par skarpa, lodräta rynkor mellan de breda, svarta ögonbrynen. Näsan var liten och tunn med lätt vibrerande näsvingar, munnen af en egendomlig ful snedhet, som om den stelnat i ett misslyckadt försök att skratta. Det vackraste hos honom var hans ögon, de voro mörkbruna, milda och klara och lågo djupt in under pannhvalfvet. Hans blick röjde att han hörde till de sällsynta människor, åtminstone präster, som blickat för djupt in i tingens hemligheter för att kunna tillmäta allt varandes förgänglighet för stor betydelse. Men han var en af dessa tankens heroer, som offrat sin personlighets frihet för att fortsätta på den en gång beträdda klerikala vädjobanan. Skulle den än blott vara den långsamt dödande pliktens — que faire? Säger inte en af andens frie: "Evigt ejes kun det Tabte.

Nu trängde han sig med en viss beslutsamhet genom småbuskarnas täta snår och gick så rakt fram på en väldig hasselstam, som han med kraft skakade. Guldbruna nötter en masse föllo rasslande ner och Lena, en af prostens unga döttrar, skrattade förtjust och såg upp på pastor Been med en snabb blick, innan hon böjde sig ner för att plocka upp dem. Hon kände pastor Been för väl för att icke misstänka, att det låg något under den oförmodade hjälp hon fått. Efter ännu en blick på hans modstulna och besvärade ansiktsuttryck sade hon därför med de 17 årens franka frimodighet:

— Jag undrar just hvad jag kan hjälpa dig med!

Pastor Been drog ena mungipan i leende, och svarade genast på sin sjungande kustdialekt:

— Tänkte bara fråga om du har lust gå med mig till fattiggården i eftermiddag?

— Jo-o, kanske Ingegerd och Anna också gå med. Lena drog lite på det.

— Nej, så många är jag inte betjänt af, sir du, kom det i nervös ton från pastorn.

— Jaså, sade Lena, i hast allvarsam, du ska kanske ge dem nattvarden öfverlag då?

— Åhnej, det hade jag säkerligen själf klarat, men sir du, det är så, att jag inte själf riktigt vet h v a d jag ska göra och därför

IDUNS KOKBOK är den bästa kokbok för det svenska hemmet. - - - - -
AF ELISABETH ÖSTMAN. 4:de upplagan nu utkommen. 30 tusen ex. Pris Kr. 5:50 inb.

50 % besparing innebär användandet af **Svea Växt-** margarin.
Låt detta faktum föra Eder till ett försök med detta landets tillförlitligaste fabrikat, som fullständigt lyckats förvärfva natursmörets smak och arom och därför finnes på bordet i de bästa hem. Enda fabrik i Sverige, som under Statens kontroll själf förädlar den importerade råvaran.

Kvinnoporträtt till dagskrönikan.

Fru Emilia Lilliestierna.

Fru Alma Wik.

Fru Emilia Lilliestierna, värdinna på Mössebergs vintersanatorium, fyllde den 30 juni 70 år och blef därvid föremål för en storartad och hjärtlig hyllning. Mössebergs bolag gaf en fest för fru Lilliestierna, till hvilken hennes släktingar och samtliga sanatoriets gäster voro inbjudna, och vid hvilken bolagets tacksamhet för det utmärkta sätt, på hvilket fru Lilliestierna fullgör sin befattning tolkades af ordföranden i styrelsen, godsägare Ekberg på Dagsnäs. Som en erkänsla hade tidigare på dagen en penninggåfva från bolaget öfverlämnats till fru L., som också fick mottaga en större penningsumma i guld, insamlad bland sanatoriets nuvarande och forna gäster. En riklig blomsterskörd och flera tal samt regementsmusik under den festliga middagen bidrogo till stämningens höjande.

*

En högskola för folket är en idé som folkskollärarinnan fru Alma Wik i dessa dagar för första gången gifvit offentlighet. Denna stora tanke har fru Wik gått och burit på länge, innan den kommit så långt som att uttalas för en större allmänhet. Men nu kommer den troligen att realiseras. Närmast har fru W. tänkt på sina kolleger af folkskollärarkåren, som behöfva en samlings- och studielokal i Stockholm. Men denna samlingsplats skulle icke endast vara ett slags klubb utan ha möjligheter att bjuda fortsatta studier för dem som vilja förkofra sig i ett eller annat ämne, men som utan akademiska examina äro stängda från universitet och högskolor. För att realisera sin plan har fru Wik tänkt sig ett skollotteri. Det behöfs nog ett par, tre miljoner för att den fria högskolan skall komma till stånd, men det förskräcker icke idéns upphof. 94 procent af alla barn i Sverige gå i folkskolan och hvad som göres för barnens lärare och lärarinnor, för deras utbildning, det kommer också barnen till godo. Och för alla från akademien utstängda vore en fri högskola mer än välkommen. Fru Alma Wik tror på sin vackra tanke och då blir den nog verklighet en gång.

Frkn Alfhild Cnattingius.

Frih:n Marie Croneborg.

En ovanlig märkesdag kan f. telegrafkommissarien fröken Alfhild Cnattingius fira den 26 juli. Denna dag för 50 år sedan inträdde fröken C. i telegrafverkets tjänst som stationsföreståndare vid Nyland, och som ett egendomligt sammanträffande må nämnas, att fröken C. i nästa månad tillträder ett förordnande vid samma station, där hon för femtio år sedan började sin bana. Mellan dessa bägge tidpunkter ligger ett stycke duktigt arbete i statens tjänst. Mellan 1873 och 1908 var fröken Cnattingius stationsföreståndare i Nora, och sedan hon detta sistnämnda år afgick med pension har hon innehaft flera förordnanden. En dugande kraft på många områden är fröken C. sedan 1911 stadsfullmäktig i Nora. Som kamrat har hon genom sitt arbete för förbättrade lönevillkor och en rättvisare ställning för telegrafverkets kvinnliga anställda gjort alla Sveriges kvinnliga telegrafister ovärdeliga tjänster. Medlem af F. K. P. R. har fröken C. i ett par omgångar varit ordförande i Noraföreningen af L. K. P. R. Nykterhetssaken har äfven i henne en varm anhängare.

*

90 år fyllde den 10 juli friherrinnan Marie Croneborg, född v. Berg. Den vördnadsvärda gamla damen, som är född i Clausthal i Hannover, firade sin högtidsdag hos sin svärson f. landshöfdingen Odelberg vid Enskede omgifven af barn, barnbarn och barnbarnsbarn.

*

Fröken Bertha Tolagen, som tilldelats tyska Röda korsmedaljen och hvilkens porträtt var infördt i Idun n:r 28 har bedt oss meddela, att hon är af en urgammal svensk släkt och icke som vi uppgifvit af tysk nationalitet.

---

tänkte jag du skulle bistå mig — — — kvinnan skall vara mannen till ena hjälp, sir du — — det kom en stänk af besk ironi i rösten.

— Fattas bara annat, när han, enligt urkunderna förlorat ett refben för hennes skull! Lena skrattade vanvördigt, gjorde en djup nigning och sade därpå med spelad ödmjukhet:

— Tala herre. Din tjänarinna hör!

— Lena, Lena, intet skämt... Men för att återgå till det föregående, så kom fattiggårdsföreståndaren och hans hustru till mig i dag och hade så mycket att beklaga sig öfver. Fattigvårdsnämnden bryr sig inte om hvad de säga, men sir du, ja, du vet hurudan jag är, jag lofvade göra hvad jag kunde. Saken är den, att gamle gubben Pamp och hans kvinna nu förts till fattiggården. Du känner till hur de sökt värja sig för det i det allra längsta, och nu äro de rent vilda af ilska. De ha låst in sig i gafvelrummet och skrika och tjuta som djur, bara någon tar i dörren. De hota att sätta eld på huset om någon kommer in och gubben knyter näfven åt alla som titta in genom fönstret till dem. Föreståndaren trodde att det till en del berodde på att hans hustru hade sagt att hon genast skulle bada dem. Ty detta hade synbarligen satt en ryslig skräck i de arma lifven, och innan någon visste hur det gått till hade de satt sig i säkerhet i gafvelrummet! Nu gäller det alltså att få dem ut, sir du, ty detta kan ju inte fortfara. De äro rent fulla af ohyra och all slags orenlighet och behöfva ordentlig vård, stackare.

Lena nickade förnumstigt, men förmådde icke undertrycka en liten grimas. Hon kunde inte hjälpa, att hon vämjdes vid ohyra och smuts. Hon beslöt våga ett svagt öfvertalningsförsök för att bli fri från denna mission.

— Ja, men Ragnar, du kan bara inte tro så händig Ingegerd är mot fattiga och så makalöst, ja, bokstafligen makalöst bra hon kan med smålänningarna — — — jo, Ragnar, jag kan också gärna själf gå med, om du nödvändigt vill det, sade hon plötsligt med förskräckt ifver, ty pastorn hade vid hennes första tal rynkat pannan och sett högst bekymrad ut. Jag skall visst gå med, fortsatte hon med sin vanliga glada hurtighet, och hjälpa dig att slå ett stort slag för enskild folkhygien! Men vi få allt bereda oss på både det ena och andra, ty Jöns Pamp är det envisaste gubbtroll som finns i hela församlingen och gumman hans, Kitta kallas hon, men Kerstin heter hon visst, har varit blind i 20 år och är förskräckligt elak och smutsfärdig af sig, det vet jag af gammalt, brrr...

— Ja, jag borde nog inte bedt dig gå med, kanske... sade pastor Been vänligt och såg pröfvande på Lena.

Det blef en minuts tystnad. Lena stod och såg ner medan hennes händer långsamt gräfde bland nötterna i korgen.

— Ragnar, du skall inte tycka jag är hårdhjärtad, för det är jag inte, men jag hade lika svårt för att se mänsklig nöd i ögonen då jag var liten, som nu. Jag tyckte alltid efteråt, att allt hvad vi åt och njöt af och roade oss med här i prästgården var en sådan skriande orättvisa. Jag skämdes inför mig själf öfver kontrasten, tror jag, men de andra trodde det var af pur elakhet jag inte ville gå till de fattiga med det mamma skickade dem. Och så tvingade de mig — det är det enda jag nånsin blifvit tvingad till! — att ensam gå upp till det gräsliga fattighuset vi hade på den tiden och skänka mat till hjonen för att "lära mig kristlig barmhärtighet", som det hette. Äh, det var gräsligt. Bara jag lyft upp klinkan och gått in genom dörren kväljde fattighuslukten mig och jag hade inte väl kommit in i stugan förrän jag kände hur ohyran bet sig fast på mig och jag störtade hem det fortaste jag kunde... Nu är jag ju gammal nog att inse, att nöden kan inte afhjälpas utan verklig kraft och offervillighet, inte bara af en och annan, utan af alla, som komma i beröring med fattigdom och elände, men de sociala orättvisorna upprör mig mot min vilja än i denna dag, och jag känner mig aldrig så maktlös och stel, som då jag skall göra något för de fattige i församlingen. Jag tycker de måste hata mig bara för jag födts till ett bättre öde än de...

— Unde ordet, inde lucet, sir du, sade pastor Been stillsamt.

*

Fattiggården, till det yttre stor och präktig med utmärkta nya ladugårdar, låg tre kvarts

Hjärtats lif.

Af GUSTAF ULLMAN.

JUST I DUNKLA TIDER SPIRA
blommor, som vi ägna åt
goda minnen, dem vi fira
tacksamt och med stilla gråt.

Allt det käraste och bästa
gömmes djupt i hjärtats grund;
tro och tystnad ömt befästa
lifvets ädlaste förbund.

Dock, — det inre lifvets renhet
skall omsider skänka allt
i din värld: en högre enhet, —
en förklaringens gestalt.

Att Konstflitens alster alltmer
uppskattas visas därav att omsättningen under 1915 steg med mer än 40 proc. Även från länder i krig ingå alltjämt beställningar på bomullstyger och gardiner till
Konstflitен, Göteborg.

Tvättkläder
St. Nygatan.

Kadettkostymer f. gossar, tvätt- & soläkta
ålder 2 4 6 8 10 12 år.
3.25 3.75 5.— 5.50 6.— 6.50

Hvita satin Kostymer m. blå garnering
ålder 8 10 12 14 år
9.75 10.50 11.25 12.50

Blå gossbyxor
ålder 2 4 6 8 10 12 14 år
1.50 2.— 2.25 2.50 2.75 3 — 3.25

Bomullsklädningar af tvättäkta tyger
ålder 4 6 8 10 12 år
4.— 4.50 5.25 5.75 6.25

— **Österlund & Andersons A. B.** — 11 Hötorget.

väg från prästgården. Då pastor Been och Lena kommo fram, mötte de allra först pigan ute på gården. Hon bar skurborste och vattenspann och var tydligen beredd på att skura nånstans.

— Jisses, pastorn är här redan! skrek hon till och satte i väg öfver kullerstenarna så träskorna skramlade och så försvann hon i köket.

— Vårt besök tycks komma oväntadt tidigt, sade Lena en smula försmädligt. Här brukar inte alltid vara så särdeles mönstergill ordning, då någon kommer och öfverraskar. Men vi gå väl in.

Och följd af Ragnar klef hon upp för trappan och redan i förstugan möttes de af den nigande och smilande mor Thilda, fattiggårdsföreståndarens hustru, som misstänksamt sneglade mot den korg Lena bar på armen. Trots den påtagliga förvirringen hade hon dock haft nog sinnesnärvaro att sätta ett rent förkläde på sig.

Hon var en stor, groflemmad kvinna med en väldig mun med starkt köttfärgade, alltid fuktiga läppar. Hon var tandlös med undantag af två gula hörnbetar, som på ett märkvärdigt sätt förde ut läpparna och gaf munnen dess utpräglat rofdjursaktiga uttryck. Ögonen voro små och plirande och i regel vänliga, men innerst inne lurade en hård udd. Både hon och hennes man voro s. k. "läsare", men hörde till den moderata riktningen och gingo både i kyrkan och på bönehuset. För öfrigt voro de måna om att "bruka det jordiska såsom brukade de det icke" — enligt den Heliga Skrifts ord — d. v. s. de sparade och lade undan den ena 50-lappen efter den andra, och om detta någon gång hände på de fattiges bekostnad, så följde de äfven härutinnan Skriftens ord, ithy att de då icke läto "den högra handen veta hvad den vänstra gjorde..."

För att öppet visa detta sitt gudliga sinnelag och sin legendariska ömhet om hjonen hade de redan ute i förstugan hängt en stor tafla. Den var konstmässigt tillverkad af olikfärgadt staniolpapper mot glas. Inom palmkvistar, blomsterbuketter och mötande händer stod i cirklade bokstäfver att läsa: "Herren Välsigne Din Ingång och Utgång." — Det kom en äkta satirisk glimt i ögat på pastor Been då han såg det och liksom Lena tänkte han i sitt stilla sinne att de stackars hjonens "Utgång" var nog mest välsignad.

— Ih, jag får hälsa pastorn och fröken så mycke välkomna, talade mor Thilda, med ett svagt försök att göra smålandsdialekten förnäm, ty hon hade en son, som var folkskollärare. En har ju inte precis så snöggt en ville ha, men det får di va så goa och ursäkta. En har ackerat hvarkens kunnat sofva eller äta, sen Pampens kom te gårds — där narrades du allt, tänkte Lena — för di för ju ett allo så det är förhuelit åt det. Men om ni vilja va så goa och följa mig, så ska jag visa hvar di bor. Det var ju ett sånt elände att di kom till att få stuan på gafveln, för det är det enda rum, som Mannen låtit låsen på innersidan af dörren sitta kvar.

Under tiden hon talade hade hon öppnat en dörr, och de gingo genom ett par rum, där den oförmodade uppenbarelsen af pastorn och prästfröken kommo de gamla att krypa fram ur sängarna. Men då alla började prata i munnen på hvarann sade pastorn lugnt afvärjande: "Jag kommer till er en annan gång!" — "Besinna, besinna, besinna" — hördes en gäll röst öfver alla andra och en liten gumma vinkade ifrigt till Lena. "Hon är tynti" — sade mor Thilda lågt och så gingo de vidare.

Öfverallt såg det öfvervägande ruskigt ut. Det fanns inga gardiner för de af flugsmuts halft igengrodda fönstren, tapeterna hängde i trasor och det fanns icke en blomkruka eller en grön kvist i något rum. I ett hörn stod en öfverfull askspann, som såg ut att ha blifvit kvarglömd där sedan järnugnen vid sommarens inbrott tömts för sista gång.

Den karaktäristiska rynkan mellan pastor Beens ögonbryn blef djupare och djupare, ju mer smuts och spindelväf han upptäckte öfverallt, och mörkt tigande såg han all den oordning, som icke behöfde och icke hade rätt att existera, då församlingen aflönade föreståndaren på fattiggården väl. Mor Thilda såg hans tydliga missnöje och blef rödfläckig på kinderna och började prata igen, liksom för att bemantla sin skamkänsla och generad slätade hon ideligen på rynkorna på sitt nytvättade förkläde.

— Ja, pastorn och fröken tro en väl vara så här lortiga förjämnan, men se det ska jag säga, att ohyra det finns här då annars ingen, för hvareviga en får allt bekväma sig till att bada när di kommer hit. Och det har då aldrig förr händt så galet, att nån, som Pampens, låst in sig så lömskt med loppor och löss som di gick och stod när di kom hit. Jag begriper då inte hur jag ska få rent omkring dem igen, för sånt biter sej ju in så man kan knappt utrota det. Barmhärtige Gud, att jag inte fick dem i badet genast, jämrade hon sig. Sedan hon snutit sig ett litet tag i förklädessnibben fortsatte hon:

— Men jag försäkrar, att hvar eviga dag har jag då sagt till pian: Gack in, Mathilda, har jag sagt, och gör rent till di stackels gamlingarna, och så har hon gått och inte trodde jag att jag skulle behöfva titta efter hur hon gjort det. Tösen är ju nyligen "väckt" och det är ju ett Harrans nådeunder, sånt ogudaktigt lif hon fört alltifrån sin ungdom, så jag har inte vatt härinne på — — hm — — några dar. Och förresten ska jag säga att både Mannen och jag samlar dom hvareviga söndag och läser Gussord för dem och det är minnsann inte hvem som helst, som skulle kunna bringa till bättring och omvändelse dom, som "vandrat på den breda vägen, den där drager till fördömelsen och många äro de som vandra henne" och som under hela deras fattiga lif inte ägnat den dyra själens frälsning, den rätta omsorgen och så — — —

— Ja, ja mor Thilda, afbröt pastor Been den väldiga svadan en smula stramare än han vanligen brukade. Vi få väl tala mera om detta sedan. Är det då här, som Pamps bor?

— Jaha, det är det, om en nu bara kunde få di välsignade envisingarna att öppna, men — — —

— Vänta, vänta, låt mig sköta den saken, sade pastor Been hastigt och sköt med en bestämd gest undan mor Thilda, som fattat posto vid dörrlåsen. Med Lena vid sidan om sig knackade han artigt på dörren och sade sedan med vänlig och bestämd röst:

— Nu får Pamp vara snäll och genast öppna. Det är pastorn som önskar det.

Efter en stund hördes försiktiga steg hasa öfver golfvet, en fumlig hand trefvade tveksamt på låsen, rigeln sköts ifrån och Jöns Pamp öppnade dörren på gläntt. Med ögonen glimmande af nyfikenhet sträckte mor Thilda fram sitt hufvud öfver Lenas axel.

— Milde Jesus i himmelen, så där sir ut, skrek hon till i gäll diskant och hann nätt och jämt dra sig tillbaka i säkerhet för gubbens hotfullt upplyfta knytnäfve. Hans ansikte förvreds af hat och hans ögon gnistrade af ilska då han såg mor Thilda.

— Din eländiga läsarekona, tjöt han, hit in sticker du inte din näsa! — Men vass go, pastorn och fröken, sade han därpå i helt förändrad ton och gjorde ställningssteg. Då en tjänat regementet, så vet en, att en ska ära Gud och öfverheten. Vass go, och stig in och ursäkta lorten, men kvinnan är sjuker. Och han gjorde en gest bortåt sängen, där ett lefvande trasbylte slött vältrade sig på sidan.

Pastor Been kom plötsligt att tänka på Lenas ord om "fattighuslukten" och svalde

En 50-åring.

Jenny Richter-Velander.

FÖR HVARJE MEDLEM AF F. K. P. R. och för många flera af Sveriges inbyggare, män och kvinnor, äro fru Jenny Velanders drag välbekanta. Man har sett henne i talarstolen i valmötestider, då stridens vågor gingo högt och då hennes varmhjärtade, vädjande ord funnit vägen till många hjärtan. Fru Velander har i det politiska lifvet aldrig intagit platsen af "någon medresande kvinna", som uttrycket lär ha fallit en gång om en känd kvinnlig politisk talare — ett uttryck fälldt af en framstående politiker ur det motsatta lägret. Hon står själf för sina åsikter, som hon vet att ge en klar och genomtänkt form, och hennes starka humanitära intressen ha alltid varit det bärande i hennes föredrag. För folkbildning, nykterhet och kvinnans rösträtt, för djurskydd och för fred är hon lika brinnande. Som ungdomens uppfostrarinna har hon utfört ett duktigt stycke arbete och sedan 1895 är hon adjunkt vid Skara folkskoleseminarium. På femtioårsdagen, som nu är passerad, gingo lyckönskningar från partikamrater i Frisinnade landsföreningen, från rösträttskämpar i F. K. P. R., från nykterhetsfolket, från nuvarande och forna elever och från talrika personliga vänner till den uppburna och afhållna kämpen, lärarinnan och vännen.

Pellerins Grädd- och Växt-Margarin
ersätta det finaste mejerismör.

upprepade gånger för att behärska kväljningarna. Efter en blick in i rummet, kände han sig rent af knäsvag och fullständigt oförmögen att ta itu med "Pampens" under slika omständigheter. Hans ögon sökte Lenas med ett hjälplöst uttryck.

Detta kom Lena att i ett nu behärska sin afsky och vedervilja, hon tog Ragnar i armen och gick modigt och raskt in med honom i rummet.

— Ha vi kommit hit för att göra nytta, ska vi också göra det, hviskade hon enkelt, under det gubben Pamp hastigt slog igen dörren midt för näsan på den förbluffade mor Thilda.

— Svårigheter äro till för att öfvervinnas, stönade pastor Been och svalde och svalde. Men inom en minut kom den stinkande atmosfären därinne dem att kallsvettas och snabb som tanken flög Lena bort till ett fönster för att öppna det. Spikadt!

— Sabla människor som spika igen fönstren, hväste hon förtviflad och under ständig ansträngning att behärska sitt illamående, grep hon tag i nästa fönster och skakade det så energiskt att de rostiga spikarna föllo ut. Fönstret flög upp på vid gafvel och den friska luften strömmade in. Pastor Been närmade sig det genast, men Pamp såg mycket misstänksam ut.

— Ja, ni ha alldeles för kvaft härinne, sade Lena modigt och tillade för att bryta udden af sin handling: Pamp kan väl förstå, att denna dåliga luft inte är nyttig för gumman, som utom det är sjuk förut. Men hur är det, ha ni ätit något de sista dagarna? Och skickligt bytande om samtalsämne, såg hon vänligt på honom.

— Hva sulle en äta, när en inte hade nån mat att ta me sej, svarade gubben buttert. Jag reder mig väl, för jag har svultit förr, men för kvinnan har det vatt nok så svårt. Men jag svor på, att förr skulle vi svälta ihjäl, än den fördömda moran här skulle få döppa oss i vann och kanske dränka voss till... Han mumlade en del i skägget.

— Så, så, Pamp, sade pastor Been saktmodigt, inte ska ni tro så illa om dem, som församlingen satt till att vårda er när ni bli för gamla att själfva kunna det. Men berätta nu hur det har varit, så ska vi väl se till att afhjälpa det värsta.

Och så började gubben i jämmerlig ton berätta. Lenas blickar vandrade iakttagande kring rummet, men hennes ögon vidgades plötsligt i samma fasa och skräck, som under barndomsbesöken i gamla fattighuset och instinktivt gick hon ett steg närmare Ragnar Been: öfver hela golfvet pågick en sprittande loppdans. Hon såg på Ragnar. Hade han märkt det ännu, undrade hon. Själf önskade hon bara ett, att komma ut, bort härifrån, om hon så skulle hoppa ut genom fönstret. Men så kom hon ännu en gång att se på Ragnar, som likblek i ansiktet stelt bedjande mötte hennes ögon. Nej, hon kunde inte öfverge honom, och med förtviflans kalla mod såg hon bort mot sängen, där gumman Kitta låg. Vid sängfoten stod en öfverfull lerpotta och — nej, inte se mer, tänkte hon snabbt, då kräks jag. Stackars Ragnar! Här hade han allt ändå tagit sig själf vatten öfver hufvudet, men nu hade hon också ett dråpligt tillfälle att visa hvad en flicka duger till, då hon vill! Och i ett nu fick hon kraft att småleende lyssna på Pamps jeremiad.

— Ja, di kunde väl låtit oss va i fred i vår stuga, vi gjorde ingen lefvande själ förnär och det rörde väl ingen mer än oss att det regnade ner genom taket lite öfverallt. Jag skulle nok bötat på både det och lerväggarna, så di skulle hållt ut oss, och vårt dagliga bröd skaffade jag nok själf på hederligt sätt då vi ändå rände utepå vägarna, och det var min gunn ingen som nekade oss en bit mat, och själfvaste prostinnan har min lif vatt den första te å ge, det berömmet ska hon ha af Jöns Pamp på regementet, hälsa henne det, fröken. Han gjorde behändigt ställningssteg.

— Ja visst, Pamp, afbröt Lena, och hon har skickat med mig lite mat i dag också, fast det alls inte var rätt gjordt af er, att låsa in er så här. Pamp skulle väl ha tänkt på, hvilket elände det måste bli att svälta på detta viset. Han har ju alltid förut varit snäll mot sin kvinna, hur kan han då behandla henne så illa nu? Lena stramade ytterligare upp sig och följd på afstånd af Ragnar gick hon bort till sängen. Hur är det med Kersti? frågade hon så vänligt hon förmådde, men ta gummans hand, som slappt stack fram ur sängens hemlighetsfulla inre, det kunde hon ej.

— En, en, ditta blir min dö, gnällde Kitta, jag har sajt et te nom, men han sier att en kan såväl dö naturligt af si säl, som att låta moran här dränka oss, för det vill hon just!

Men nu tröt Lenas tålamod, och hon beslöt hastigt att ge pipan ett annat ljud. Hon visste, att gubbens svaga punkt det, var gumman, och härpå byggde hon i ett ögonblick sin anfallsplan. Luften hade lättat något, sen fönstret kom upp, och då hon såg Ragnar helt oförmärkt — som han trodde! — klia sig i nacken, tyckte hon sig själf också känna hastiga stickningar snart sagdt öfverallt. Detta måste få ett slut fortast möjligt och då hon nu höjde rösten för att tala, hade den en klang, som kom både Ragnar och "Pampens" att spritta till.

— Nu vill jag inte mera höra sådant här dumt prat, sade hon och gick beslutsamt bort och tog fatt i Pamp och drog honom med sig bort till sängen. Se nu själf! Hvad har han gjort? Ser han inte, att hans stackars blinda Kersti är nästan oppäten af löss och all möjlig ohyra och rent utmärglad af svält och så låter han henne bara ligga här och förgås. Och hur ser han själf ut? — Med blixtrande ögon gjorde Lena en konstpaus och började skarpt granska honom. — Han ser ju ut som ett riktigt svi-in, ja, det gör han, och han har ändå tjänat vid kungl. Smålands regemente i sin dag, och så skäms han inte, att på ålderdomen göra sitt gamla hederliga regemente den skammen, att se så här grä-äslig ut. Och så inte en gång unna kvinnan att lefva som en människa!

Lena drog häftigt efter andan och såg med hemlig förtjusning att detta var ett språk som begreps. Gubbens hvassa käkar började att darra, men gumman låg hela tiden och mutrade med sin gamla elaka röst samma och samma mening: "Det är lia gött åt dej, din drul!"

— Men, fortsatte Lena och skärpte rösten ytterligare, så här får det inte vara längre. Både pastorn och jag tycka det är alldeles förskräckligt, att ni lefva så här, då ni kunde ha det — bättre. Hon höll på att säga "riktigt bra", men tanken på de andra rummens tillstånd, kom henne att moderera sina uttryck... Nu få ni först dricka lite hafresoppa och sen få ni be mor Thilda om förlåtelse för att ni handlat så illa och dragit hit så mycket ohyra. Usch då, ni skulle verkligen skämmas båda två, och han mest, Pamp, som s e r hur här ser ut i rummet!

Lena tystnade och undrade ett ögonblick själf hvarifrån hon fått sina ord, och Ragnar Been häpnade öfver de uttryck hennes handlingskraft tagit sig. Gubben Pamp stod där rent slagen och såg på sin gumma.

— Stackels Kitta, stackels Kitta, mumlade han och käkarna arbetade krampaktigt i hans stackars utmagrade ansikte och tårarna runno ner för kinderna och gjorde honom randig af upplöst smuts.

— Det är lika synd om honom själf, afgjorde Lena och tog kallblodigt ner en liten fyrkantig spegel med grönaktigt och ojämt glas, och satte den framför honom. — Där kan han nu se, hur han själf ser ut! Det är verkligen bra illa att af pur envishet och ilska låsa in sig på detta viset.

Kvinnornas världsfredsarbete.

LIKNELSEN OM SENAPSKORNET, som blef ett träd, skall, hoppas kvinnorna, ha sin tillämpning på deras arbete för freden. Ingen må komma och säga, att ett sådant arbete är lönlöst, utopiskt, bortkastadt. Frågan ställer sig helt enkelt så för hvarje kvinna: Om du hade makt som du har vilja, på hvilken sida skulle du då ställa dig, på krigets eller fredens? Skulle du icke vilja lägga ditt ord för världskrigets upphörande i vågskålen, om du därmed kunde få den att luta aldrig så litet åt freden till? Att göra något om än aldrig så litet för att freden skall bli en verklighet, är icke detta hvarje kvinnas innersta önskan? Här finnes ett tillfälle att gripa i flykten för alla de många, som äga denna fredslängtan, en organisation att förbinda sig med för den som vill i handling omsätta sitt hjärtas önskningar. Vi offentliggöra här nedan de svenska fredskvinnornas upprop.

Gif en fredskrona och Edert namn!

Ni ansluter Er därigenom till kvinnornas världsfredsarbete.

På kvinnokongressen i Haag våren 1915 möttes kvinnor från 13 länder, protesterade mot kriget och fastslogo i sina resolutioner, att folken i sina förhållanden till hvarandra måste låta sig ledas af rättens princip. Man beslöt vidare att i alla länder verka för kraftig anslutning till dessa resolutioner samt att en kvinnokongress skulle hållas vid samma tid och på samma plats, där villkoren för den kommande freden skola afgöras. Fredssöndagen, den 27 juni 1915, gåfvo 91,256 svenska kvinnor sitt stöd åt det första af dessa beslut.

I år vända vi oss till alla svenska kvinnor — först och främst till dem, som antogo fredssöndagens resolution — för att bedja dem genom visad sympati och samhörighet samt genom ekonomiskt stöd möjliggöra Sveriges deltagande i denna viktiga kvinnokongress. Hvarje namn gör stödet starkare, hvarje krona ökar möjligheterna för svenska kvinnor att blifva värdigt representerade vid denna kvinnokongress. Kongressen, som bygges på de två stora hufvudprinciperna kvinnornas fulla medborgarrätt och internationella tvisters afgörande genom fredliga medel, kommer att bli ett samladt uttryck för de önskningar och fordringar på fredsgarantier, som hysas af flertalet af världens kvinnor. Stöd arbetet för en rättfärdig och varaktig fred genom att gifva en krona och Edert namn!

Svenska sektionen af Int. Kvinnokommittén
för varaktig fred.
Anna Kleman.
Nina Andersson. Anna Lindhagen.
Ellen W. Palmstierna. Mathilda Widegren.

Vi vilja endast tillägga, att lista för tecknande af bidrag finnes utlagd på Iduns expedition, Mästersamuelsgatan 45, Stockholm, dit äfven belopp kunna sändas per postanvisning under adress "Fredskronan", Iduns expedition. Redovisning för influtna medel kommer att införas i tidningen.

Lena tog därpå upp matkorgen och plockade raskt upp en väl inlindad flaska varm hafresoppa och en påse rågskorpor och just som detta var gjort, hörde hon gubben Pamp, som alltjämt beskådade sig i spegeln, med djup grämelse och eftertryck säga: "En sir ju ud, så en kan vämjas ve si säl..."

— Just det, sade Lena och drog på smilbandet, gick bort till det öppna fönstret och böjde sig ut för att andas in lite frisk luft. Men då hon i detsamma fick se en till flykt nerhukad kvinnogestalt, fattade hon ögonblickligen det rätta sammanhanget och gjorde genast en dygd af nödvändigheten.

— Jo, Mathilda, jag kunde nog tänka att du skulle stå där! Stanna! Tycker du det är rätt att stå rakt fram och lyssna på det du inte har att göra med? Fy!! — Gå nu och be mor Thilda, att jag får låna två stora mjölkmuggar och räck mig dem här genom fönstret... Mathilda lommade genast i väg.

— En får be så möcke om ursäkt för hvad en har gjort, och fröken ska ha så möcke tack, som kom hit och domdera och komdera i likhet med kafften på regementet förr i världen, sade gubben Pamp och snöt sig ljudligt i näfven.

Inte en min förändrades i hans vördnadsfulla ansikte under dessa ord. Och så gick han bort och ställde sig midt framför pastor Been, gjorde honnör och ställningssteg och började på nytt:

— En får be så möcke om ursäkt både för si säl och för kvinnan, för en gjort galenskap ovetande. Och en får tacka så möcke för pastorn to fröken med och kom hit. Och inte annat än en nu tänker, ska en be moran här också va så beskedlig och inte ta illa ve sej vårt sätt. Men det är en farlia arg och le käring, så om pastorn ville lägga in ett ord för oss, så — — —

— Ja, ja, Pamp, nu blir det nog så bra alltsammans, sade pastor Been lättad och klappade gubben vänligt på axeln.

Men Pamp excercerade vidare, gick bort till gumman och reste henne resolut upp och sade:

— Kitta, nu ska du också själfmant be om ursäkt först harrskapet och sen får du vara så innerligt beskedlig och förlåta mig det illavarna jag gjort dig! I morgon får du bada om det är Harrans och Morans vilja. Det var ju för ditt eget bästa jag har skont dej för det förut! Gubben snyftade öfverljudt och t. o. m. gumman fräste rörd till: "Hvad illfänas du för, din drul!" Och så var försoningen ingången.

— Vass go, fröken, hördes en hal röst från fönstret och Mathilda räckte in mjölkkopparna. Lena gick fram och tog och såg allvarligt på pigan med sina ärliga ögon.

— Tack för tjänsten. Säg till mor Thilda, att om en stund önskar jag tala med henne, då får hon försöka komma.

Mathilda neg djupt och försvann bak en buske.

— Se så, Pamp, nu ska det vara slut på alla ledsamheter, och nu får ni dricka hvars en stor mugg varm soppa och äta skorpor till, sade Lena hurtigt och lade för dem. Giriga händer räcktes genast ut för att få mat, Pamp drack genast vällustigt ett par stora klunkar, men höll ångerfullt upp, då gumman ynkligt gnällde:

— Ja, där ser ni, sej säl förser han nog, men mej som är blinner, är det inte så noga med!

Sara Samuelsson.

Sara Samuelssons handarbetsskola i Göteborg.

NEDANSTÅENDE BILD ÄR HÄMTAD FRÅN Sara Samuelssons i Göteborg välkända och framåtgående handarbetsskola och återger en del af nämnda skolas utställning af elevarbeten sistförflutna vår. Kurserna, omfattande kläd-, linne- och barnkläderssömnad, knyppling samt konstsömnad, ledas af fröken Samuelsson personligen enligt en särdeles praktisk och ändamålsenlig undervisningsmetod.

Det alltjämt ökade elevantalet och den ovanligt vackra och gedigna utställningen af elevernas väl utförda arbeten vittna om fröken Samuelssons förmåga att på en jämförelsevis kort tid kunna bibringa sina elever en grundlig kunskap i de olika grenarna af kvinnligt sömnadsarbete.

Skolans praktiska syftemål talar i öfrigt för sig själf, i all synnerhet i dessa tider, då det ju gäller att i så vidsträckt mån som möjligt kunna hjälpa sig själf. För en kvinna blir det då alltid en god handräckning att efter genomgången kurs i en eller annan sorts sömnad kunna själf tillklippa och sy sina egna och eventuellt några af familjemedlemmarnas kläder, samt glädja anhöriga och goda vänner med en vacker present i konstsömnad eller knyppling.

S. E.

— Skäms, Kersti, att säga så, Pamp som alltid i första rummet tänker på henne. Drick han, Pamp, så ska jag ge gumman, och Lena satte sig med något liknande dödsförakt på sängkanten och började mata Kitta, som inte ville äta utan sluka, så ifrig som hon var.

När de till sist voro mätta, tog Lena ett skutt upp och gumman sjönk dåsig ner i sina trasor, och upp hoppade i detsamma en skara lifliga smådjur, som kommo Lena att i sitt hjärta be Gud tillstädja en loppornas digerdöd.

— Jaha, nu be vi mor Thilda komma, sade Lena afgörande och gick raskt bort och öppnade dörren och hennes aning slog mycket riktigt in: den påpassliga moran var genast tillreds, och med undergifven min kom hon värdigt inseglande i rummet.

Pamp rätade upp sig.

— Får be så möcke om ursäkt. Ho får bada oss när hon vill, sade han stramt, med en min som om han frivilligt blottade sitt bröst för fiendekulor.

— När att det nu är så, att Gud befallt det och det är en kristen plikt, så får en väl förlåta då, svarade mor Thilda och gjorde ett försök att bibehålla sin undergifna martyrmin. Men efter en blick utåt rummet, for det ur henne med skälfvande ilska och med en kraft, som verkade i hög grad ursprunglig:

— Men milde Jesus i himmelen, såna as!

— Hur var det mor Thilda sade, frågade Lena snabbt.

Mor Thilda skiftade hastigt färg. Men hon fann sig fort och med äkta kvinnlig illistighet spottade hon på pekfingret och tog kvickt en loppa på Lenas hvita klänning, gick demonstrativt bort till fönsterkarmen och knäckte den med van hand. Efteråt skänkte hon Lena en skadeglad blick.

Lena blef purpurröd i kinderna och ögonen svartnade. Men då pastor Been märkte att situationen utan ord plötsligt tillspetsats, uppgaf han hastigt sin roll som stum åskådare, och med hos honom ovanligt kärft allvar i rösten sade han:

— Pamp och hans hustru ha haft oriktiga farhågor om mor Thildas välvilja mot dem. Jag har sagt, att intet ondt skall dem vederfaras och att både mor Thilda och hennes man skall behandla dem på bästa sätt. Och Pamp och Kersti ska vara lydiga och göra som mor Thilda säger. I morgon kommer jag igen, men nu säga vi adjö. Adjö med er! Han bugade sig hastigt och äfven Lena nickade med stor lättnad farväl.

— Var nu beskedliga och snälla, tillfogade hon leende just i dörren, men Ragnar sköt henne skyndsamt ut, rädd att afskedet skulle onödigtvis förlängas.

— Ja, sade han till sist i förstugan, nu kommer jag, som sagdt, igen i morgon, och då vill jag gärna tala med föreståndaren också om en hel del, som får göras här med det allra snaraste. Mor Thilda får nu tänka ut, hvad som särskildt behöfs och så träffas vi då igen. Adjö, adjö!

Han lyfte på hatten, Lena nickade och med bevingade steg gingo de ändtligen hemåt.

MAGDALENA SCHARFF.

BILDER FÖR DAGEN

1. På den nyligen inträffade årsdagen af Albatrossmännens Gotlandsvistelse aftäcktes under militära hedersbetygelser en grafvård å Östergarns kyrkogård öfver de i sjöslaget stupade. Inskriptionen å vården har följande lydelse: "Im Kampfe für Ihr Vaterland fanden während des Seegefechtes. S. M. S. Albatross bei Gotland am 2 juli 1915 den Heldentod. (De dödas namn.) Errichtet von dankbaren Landsleuten in Stockholm." 2. Konungens ankomst till Örnsköldsvik. 3. Konungen öppnar landtbruksmötet i Örnsköldsvik. — Riksdagsmännens Norrlandsfärd. 4. Riksdagsmän med värdinnor på Födslefors. 5. Vid Födslefors kraftanläggning. 6. Den nya restaurangen Blå porten å Djurgården i Stockholm. 7 o. 8. Baron Cederström och hans nya flygmaskinfabrik utanför Stockholm. 1. Bruzelius foto. 2—5, 7—8 Pressfotobyrån. 6. Holmén foto. -:- -:- -:- -:-

2

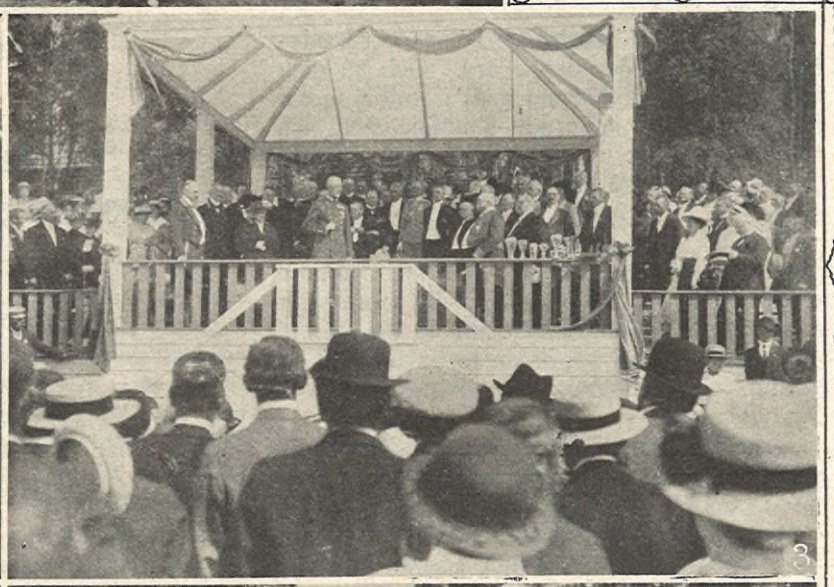

3

4

5

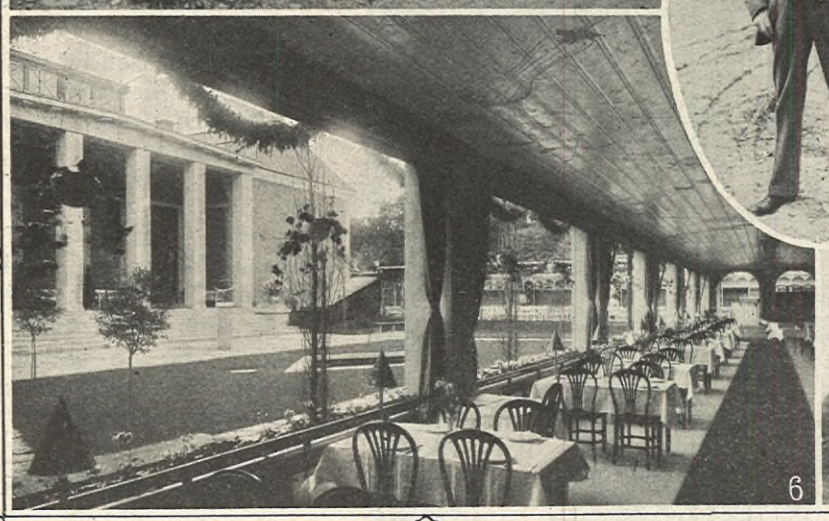

6

7

8

SVENSKA SPELEN

1. Fröken M. Cederschiöld i lawn-tennisdubbelspelet för damer och herrar. 2. Skeppsgossarnes inmarsch i Stadion. 3. Gymnastikelittruppens uppvisning. 4. Kustartilleriets segrande lag i roddtäflingen vid Vaxholm. 5. Fäktarnes inmarsch i Stadion. 6. Militärgymnasternas uppvisning i balansgång. 7. Svensken Levin segrare i häcklöpning. 8. Norrmannen Stryken, segrare i cykeltäflingen "Mälaren rundt". 9. Vestberg, segrare i Marathonloppet. 1, 4, 6, 7, 8, 9. Pressfotobyrån. 2, 3, 5. W. Lamm foto.

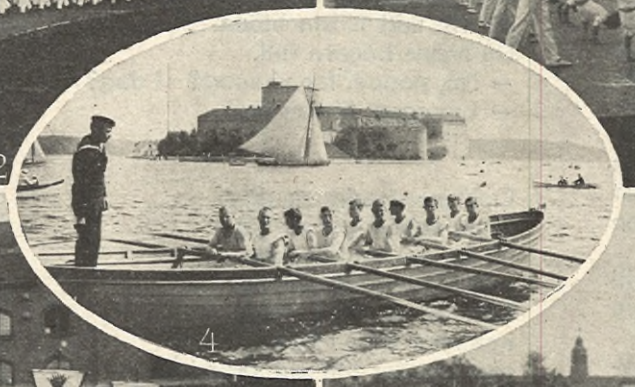

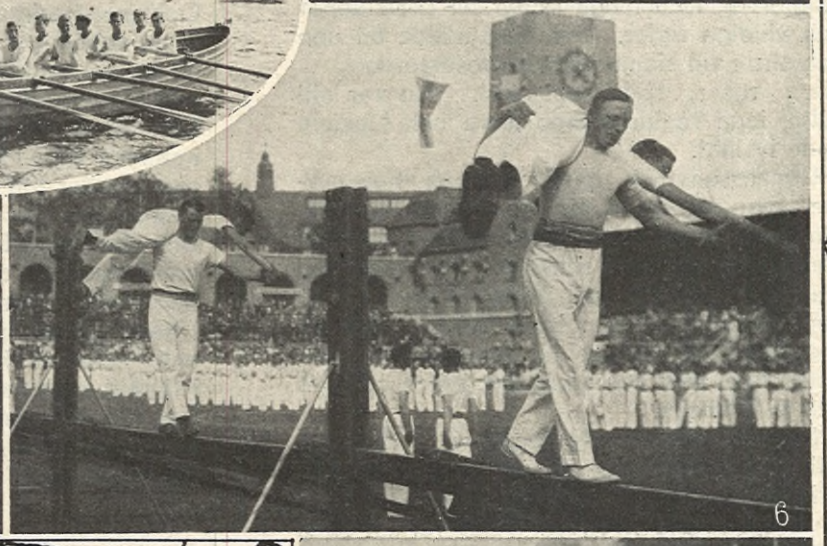

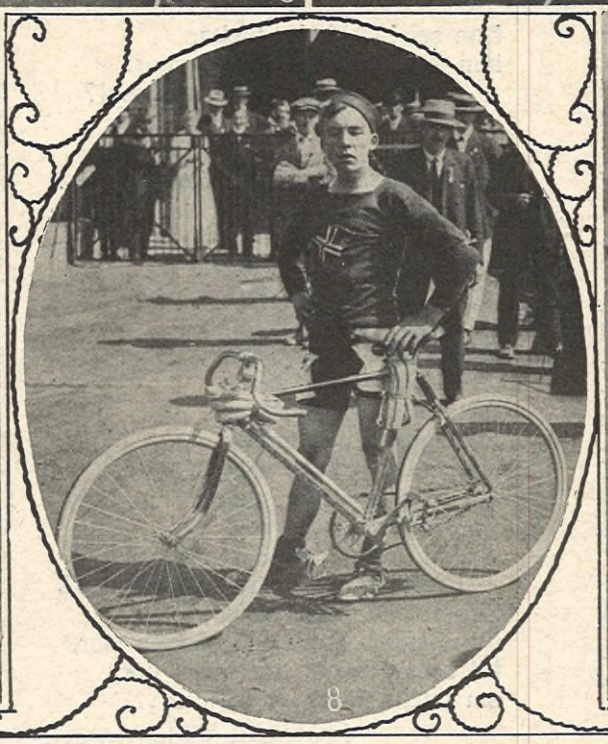

Den underbara blomman.

Novell af EJNAR SMITH.

(Forts. fr. n:r 27).

ALDRIG HADE HAN TÄNKT PÅ NÅGONS ögon förr. Hon log emot honom och kom långsamt nedför trappan. Då började fåglarne sjunga under fästet.

När hon gick förbi Wilhelm, såg hon på honom med en lång blick och böjde på hufvudet till hälsning. Han bugade sig till jorden för henne, men han tordes inte tala. När hon gått några steg, vände hon sig om och vinkade åt honom att följa. Han lydde tvekande. Hon gick ned till dammen, de svarta fåglarne kommo genast simmande, hon föll på knä och smekte dem med sina små händer. Wilhelm hade stannat bredvid henne, han skrapade blyg med foten och teg. Hjorten kom löpande och hon stödde sig emot den, när hon steg upp. I detsamma började en klocka ringa. Wilhelm tyckte, att han kände igen klangen och hans hjärta svällde af stolthet.

— Det är faders klocka, sade han. — Hon är gjuten i Holland och far har skänkt henne till kyrkan.

Flickan log och skakade på hufvudet, men sade ingenting. Så gick hon vidare och Wihlelm följde henne förlägen. De vandrade vägar, som Wilhelm inte sett förut. De kommo förbi träd, som dignade af frukter, och ängar med böljande dimmor, de gingo genom en skog, där löfven flammade gula och röda som om hösten, men med ens stodo de framför en port så hög, att den nådde upp till himmelen. Det var den svarta järnporten, med tunga ringar till portklappar och väldiga riglar. Två steg nådde dit upp och strax vid sidan växte en rosenbuske i stora rosor, röda som blod. Nu var allt stilla, inga fåglar sjöngo mera och klockan hade tystnat.

Prinsessan gick uppför trappan, hon måste resa sig på tå för att nå upp till portklappen. Tre gånger slog hon med den och slagen dånade som stormen. Så vände hon sig om och såg på Wilhelm, och blick brände sig in i hans hjärta. Men då log hon och sprang till rosenbusken, där valde hon, bröt den vackraste rosen och gaf den åt Wilhelm.

Porten öppnade sig långsamt. Det var mörkt, alldeles som om natten därinnanför. Prinsessan vinkade tyst och gick sedan rakt in i det svarta hvalfvet. Det var ett sken omkring henne och det blef mindre och mindre, till slut så litet som lågan på ett flämtande ljus. Men när lågan slocknade, gled järnporten igen och utanför stod Wilhelm med den röda rosen i sina händer, full af ånger öfver att han inte vågat följa efter längre.

IV.

Wilhelm stirrade mot den svarta porten, som blef allt otydligare för hans ögon. Till slut såg han bara en glimt af de stora portklapparne, den kom svagt blåaktig från ringarnes nötta insidor. Den underbara dagern slocknade och mörkret blef djupt som i dödens dal, men snart började ljus att strimmas för hans ögon. En ny dag steg öfver fjäll och öar, öfver skogarne vid Dynekilen och öfver det stilla vinfärgade hafvet.

Det dröjde, innan Wilhelm visste till sig, han stod på ett högt kalt berg och blickade mot soluppgången. Småningom vaknade minnet och han kände igen det öde Helsö. Han mindes hur han somnat in mellan de båda klippblocken på stranden, hur han vaknat och vandrat i lustgården och nu fann han åter sig själf ensam på bergtoppen med händerna hårdt knäppta öfver bröstet om den stora röda rosen, som prinsessan brutit från busken vid järnporten. Hvar skulle han åter få möta henne? Svaret på frågan kände han inom sig och han förstod, att det var rosen, som hviskade till hans hjärta.

— Inte här, aldrig här. Till den förtrollade lustgården hittar ingen mer än en resa, men sök öfver land och haf, sök fjärran och nära, till slut skall du finna henne.

När Wilhelm förnummit rosens svar, steg han försiktigt ned för berget noga på sin vakt att inte blomman skulle komma till skada. Då märkte han något, som han inte tänkt på förut, hans kläder hängde i trasor om honom, som om de blifvit för små och sprängts i stycken.

Fadern och barnet.

— EJ FÖR MIN EGEN SKULL
jag trår till vidder blå,
då jag från tull till tull
hvar dag är van att gå.
Men när jag ser hur andra
till sommarlandet vandra
i solens klara gull
från dagens svett och möda,
då vill mitt hjärta blöda...
Då rågas bägarn full.
— Nå, pappa, far vi snart? I dag?
— I morgon, tänker jag!

Och morgondagen gryr
kring solens gyllne bål,
då far sin färdväg styr
mot samma fjärran mål. —
Han ser sin flicka leka
i sanden vid en eka
som gungar tätt vid stranden.
Hon bygger hus i sanden...
Den lilla bruna handen
hon formar till en skål;
den svala böljor smeka.
I håret vindar leka
och veckla ut dess slingor
i florlikt guld mot rymden klar.
Han hör ett skratt och gäcksamt tar
han med den grofva handen
om kinden rund och rar — —

Han ser två kinder bleka,
han ser ett frågsamt ögonpar:
— I dag far pappa ut med mej?

— I morgon, kanske — kanske ej...
— I morgon, lilla gull,
i morgon, om igen.
Jag narras för d i n skull:
jag är din lyckas vän.
I morgon skall vi gunga
dit ut där vindar sjunga,
dit ut där vågor slå —
Dit ut där hafvet dåsar
i sommarro och måsar
kring heta kobbar segla,
där blanka vatten spegla
små ullmoln i det blå.
— När, pappa, skall vi resa, då —?
— I morgon, barn, från gränden grå
till haf och gröna ängar,
till dungens ljung och skogen stor,
till sommarland, där solen bor,
om pappa blott får pengar...

HJALMAR WALLANDER.

— Hvad har händt mig, mumlade han.

Han kände inte igen sin egen kropp. Armarne voro så långa, de trasiga strumporna stannade nere på halfva benet, hans bröst hade blifvit bredt som på en stark man och då han förde handen till ansiktet, voro kinderna och hakan ludna af tätt fjunigt skägg.

— Hvem är jag, sade han till sig själf och upprepade strax med ropande röst skrämd af den stora tystnaden rundt omkring. — Hvem är jag? Stämman klngade främmande, den var kraftig och djup som en vuxen mans.

Mellan klippblocken vid stranden, där han om kvällen lagt sig att sofva, växte nu ett snår af törne och på en kvist hängde en smutsgrå trasa. Det var visst allt som fanns kvar af påsen?

Wilhelm kom nu ihåg, hur hans båt flutit bort från honom och han rusade nedför backen till viken, för att se om han mindes rätt. Båten var borta, men i dess ställe låg där en annan och den var spiller ny af tjärad ek.

Wilhelm förvånade sig inte, det var som han väntat det. Han steg också genast ombord. På aktertoften, där han stack ned rosen i en springa, låg ett laddadt bälterör med pärlemorinlagd kolf och under toften hittade han ett olåst matskrin. Först när han lyfte på locket, kände han hur hungern gnagde hans inälfvor. Det var också fullt till kanten med fläsk och bröd, ägg och pannkakor. I ena hörnet stack en bukig flaska upp halsen. Allteftersom han åt och drack växte hans krafter. Det var som om blodet vaknat ur en domning, han kände det sjuda inom sig och en trygg glädje fyllde honom. Nu sköt han in skrinet under toften igen, löste båten och rodde bort.

Men långt kom han inte, förrän en karl kom springande nedför stranden. Som en raggig vild bock såg han ut, där han hoppade öfver buskar och stenar. Ursinnig skakade han ett sälspjut i ena handen och i den andra bar han en tung klubba.

— Båttjuf, båttjuf, röt han och kastade klubban, den susade tätt förbi Wilhelms hufvud och föll plaskande ned långt ute i hafvet.

— Är det din båt då, ropade Wilhelm misstroget.

— Hvems annars, ljöd svaret. Känner du inte Jan Säljägares båt, din glyhund.

Och så sinnlös i sin vrede var mannen, att han i detsamma slungade sitt sälspjut mot Wilhelm. Det hven genom luften och for tvärt genom bottnen på båten strax framför Wilhelms fötter.

— Nu gjorde du hvad du ångrar, utbrast Wilhelm, då han såg en vattenstråle spruta upp genom läckan.

Han tänkte inte längre, det var som om en hård underlig köld stigit upp i hans bröst, han tog bälteröret på aktertoften, siktade och sköt.

Knallen mångdubblades af klippväggarne, från alla skrefvor i bergen flaxade det upp tusentals skriande sjöfåglar med susande vingar, så att solen kunde förmörkas, men när röken från skottet dref undan, såg Wilhelm säljägaren ligga framstupa bland stenarne med ansiktet mot marken.

Gripen af räddhåga kastade Wilhelm bälteröret ifrån sig ut i vattnet och slet sin trasiga tröja från skuldrorna. Det gick att täta läckan och med flyende fart rodde han bort. Som i sömn flög han fram genom blanka sund och öfver stilla vikar. Till och med hafvet var tyst. Hjärtat bultade i bröstet på honom af längtan att komma hem, hem till far och mor. Det var som om han hoppades att där få skydd mot honom, som låg stum

och orörlig kvar på stranden till den förtrollade ön.

Först långt inne i fjorden hvilade Wilhelm på årorna och såg in mot staden, men den syntes honom främmande. Gaflar som han aldrig sett förr, sköto upp och där fanns bodar vid hamnen, som aldrig funnits där förut. Han gnuggade sig i ögonen, men det hjälpte inte. Nog var mycket likt sig som förr, men ännu mera tycktes förändradt. Var han verkligen hemma i den staden eller var han det inte? Då började en kyrkklocka ringa därinne. Det var hans faders klocka, Johannes Serdams klocka. Nu kände Wilhelm sig inte vilsen mera. Han tog till årorna igen, men båten blef allt tyngre. Tröjan höll inte läckan tät längre och vattnet steg allt mera. Till slut nådde det öfver tofterna, men då var han inte långt från land. Han tog rosen i munnen och sam den sista biten. Så många af skutorna, som seglat sin väg under natten, tänkte Wilhelm, och hvarför ringde klockan i dag på en hvardag. Han kom snart in till bryggan, där Rakel Siwers tagit afsked af honom, och klättrade på en af pålarne dit upp. Sedan tog han rosen ur munnen för att se om den farit illa, men den blommade skönare än någonsin. Nu riktade han blicken ut mot hafvet, öarne hägrade och från den glimmande vattenytan var Jan Säljägares båt för alltid försvunnen, sjunken ned i djupet och glömskan som ett ondt minne. Wilhelm knäppte händerna om rosens stjälk och han anade hur blomman hviskade.

— Jan Säljägare har aldrig varit till, en ond skugga var han som ingen kan döda. Glöm honom, du lycklige, som fått se den förtrollade lustgården.

Alltjämt hördes klangen från Johannes Serdams klocka, när nu Wilhelm begaf sig hemåt. Men människorna på gatan, som helgdagsklädda och allvarsamma voro på kyrkväg, veko skyggt undan och han hade inte hunnit långt, då det hördes rop omkring honom:

— Tag fatt i den vettvillingen. Spärra in honom, att vi inte må blygas vid hans åsyn.

Några män ville gripa honom, men han slog sig fri och sprang hemåt förföljd som en missdådare med stenkast och rop.

— Slå honom, slå honom!

Då han nådde sin faders gård, steg just den värdige Johannes Serdam ut genom sin dörr. Rak som alltid var han, men håret hade blifvit hvitare, ansiktet magrare och strängare.

— Far, flämtade Wilhelm.

Johannes Serdam ryckte till och stannade öfverst på trappan. Nu var flocken af förföljare framme.

— Far, ser I då inte, att jag är Wilhelm, er son.

Den gamle lutade sig framåt med rynkade bryn och ögonen fulla af tvifvel, men snart for en ljusning öfver hans anlete.

— Du är min förlorade son, sade han. — Vi trodde dig drunknad och död. Stig in i din faders hus. Som Guds vilja är, må jag slakta den gödda kalfven dig till välkomst.

Med dessa ord tog han sin son vid handen och förde honom in.

Wilhelms syskon voro ännu kvar i köket, där måltiden just var ändad. Han kände igen dem alla, fastän de syntes honom märkligt äldre, men på golfvet sprang det omkring ett ljuslockigt flickebarn, som han aldrig sett förr. En främmande kvinna fanns där också. Hon ansade just elden på härden.

(Forts.)

Fridhemsgården

DET GJORDES INTE SÅ STORA OMSTÄNDIGheter förr i världen med fattiga barnsängskvinnor, men mera förnäma och ansedda fruar i staden, en landshöfdingska eller borgmästarinna eller så, brukade skyddas för gatubullret genom utströdd halm på gatan som dämpade ljudet af vagnshjul och steg. Vikten af hvila och ro har alltså länge varit insedd. Likväl ligga de flesta förlossningshem vid öppen gata, midt inne i städerna utan att sådana försiktighetsmått kunna vidtagas, som när ömsinta bättre äkta män bredde halm utanför sina hus och gårdar.

Ett undantag från denna regel utgör Sahlströmska förlossningshemmet, kändt och välkändt öfver hela Skåne, som flyttat ut ur Malmö till Fridhemsgården, ett godt stycke utanför staden, men likväl lätt åtkomligt genom spårvagn.

På verandan.

Den rymliga, hvita villan ligger midt i en vidsträckt gammal park, omfluten af skånska slätten. Där är soligt, fritt och tyst. Ingen torde heller tänka på att invända mot namnet Fridhem — annars så ofta missvisande. Ty patienterna måste under hvarje fas af sin vistelse i detta af förfinad smak och skrupulös ordning präglade hem ha en välgörande känsla af hemfrid, liksom en betryggande visshet om att vara i goda, erfarna händer och att deras dyrbara barnlif likaså få den bästa vård, öm och vetenskaplig.

Fröknarna Gertrud och Esther Sahlström ha i många år praktiserat i Malmö, de tillhörde föregångarna af typen bildade barnmorskor. De äro lika ansedda som kända, och Malmöfruarna torde inte behöfva presenteras för dem. Deras nya förlossnings- och rekreationshem däremot kan ännu icke hunnit bli så bekant. Och det vore synd om någon på grund af okunnighet om des existens och dess i alla afseenden förtjusande egenskaper skulle gå minste om en vistelse där.

Hemmet sådant det nu står med sin förening af alla hygieniska och estetiska kraf är ett verk af tre arbetsamma och duktiga systrar, de två som nämndt fackutbildade barnmorskor, den tredje sjukgymnast och för närvarande också chef för ekonomiafdelningen. Men i den meningen bli de nog aldrig fackutbildade, att de lära sig att ta sin verksamhet med rationell affärsmässighet och se sig till godo på sin patienters bekostnad. De äro sina gästers värdinnor, och det undras, om de efter alla dessa år lärt sig att ta emot pengar utan att vara en smula generade. Att de trots allt drifvit det så långt äfven världsligt sedt och nu kunnat sätta upp detta ståtliga vackra hem bekräftar att det följer en särskild välsignelse med det gästfria sinnet, den öppna handen och det dugliga arbetet.

E. W.

Patientrum.

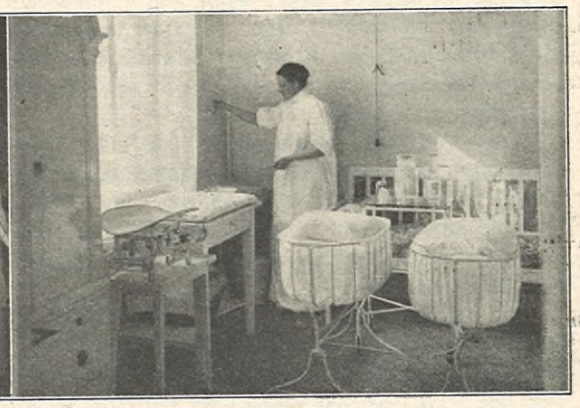

Barnrum.

LITTERATUR

DET FINNS EN PROSAKONST, SOM ERinrar om en spröd men välstämd violins sång, klingande ut genom ett rums öppna fönster i ett trädgårdsomgifvet hus en blå och ljum höstafton. Vi föreställa oss att den som spelar är en musiker af de äkta tondyrkarne, en älskare af den Schumannska tonromantiken och äfven af den Lindblad-Geijerska melodi-idyllen. Det är den artens prosakonst Fredrik Vetterlund företräder i sin på P. A. Norstedt & Söners förlag utkomna bok "Raderingar och novelletter".

Dessa litterära miniatyrer äga en känslans och tankens finhet, som göra dem till små pärlor af ordmåleri. Bokens sju första afsnitt skildra barnet, ynglingen och mannen, och hvarje ålders lynnesart, dådlust och drömlif är återgifvet med framhäfvandet af alla de smådrag, hvaraf människobilden organiskt gestaltas och inför hvilken läsaren gång på gång måste säga sig: hur sant detta är, så kände och tänkte också jag i de åren, detta upplefde äfven jag i den lilla småstaden, ehuru jag icke, som författaren, kunde gjuta en sådan förandligad uppfattnings skimmer omkring tilldragelserna.

Det som sker i dessa små lifsbilder är sålunda det hvardagliga, men skildraren gör helg af det genom att låta poesins strålkastare belysa sin erinringsvärld. Vignetterna från småstaden äro gripbart svenska i ton och färg, ej mindre det för-Strindbergska Stockholm, Blanches och Sehlstedts Mälarstad, hvilken med fyndig anknytning till några gamla illustrerade tidskriftshäften, som gett gossefantasien näring, blommar så fagert i kapitlet "Sommar och september".

Det vore kanske heller icke ur vägen att bemärka, hvilken artistiskt ciselerad prosa Fredrik Vetterlund skrifver. Genomsnittsläsaren tänker tyvärr aldrig på språket, då han far öfver boksidorna med en brådska, som om det gällde ett rekord i hastighetsläsning. Men jag önskar betona, att "Raderingar och novelletter" äfven har att uppvisa en stilkonst, som i sin amalgamering af fosforistisk klang- och färgskönhet och realistisk konturskärpa meddelar en oblandad lustförnimmelse.

För några veckor sedan utkom från Albert Bonniers förlag en novellsamling, "Vineta", af Christian Günther, som röjer en själfull och ursprungliga berättarbegåfning. Hr Günther har visserligen tidigare dokumenterat sig som en talangfull novellist, men med föreliggande bok har han, synes det oss, tagit ett betydligt steg framåt i fråga om fördjupad själsskildring och episk kraft.

Vineta är den sjunkna staden, så många diktares åter och åter uppsökta inspirationskälla, här småstaden, hvilken ligger djupt ned i tillvarons ocean och sofver bort åren, seklerna, medan de stora förhållandenas lif brusar förbi däruppe och sänder aningen om sin styrka och sin hets till dem därnere i djupet.

I ramen af den beklämmande småstaden visar författaren fram ett litet antal människoöden, de där på ett eller annat sätt vingbrytas eller i bästa fall, liksom kondoren i sin kedja, flyga mot höjden tills kedjan stramar och tvingar dem tillbaka till utgångspunkten.

Där är den unga Lilli Braun, som hunnit så långt att hon skall få resa till Stockholm och taga lektioner i plastik och deklamation. "Men," säger hon, "jag törs inte tänka på det, för då är jag rädd att jag längtar ihjäl mig." Och Henrik, hennes beundrare från barnaåren, som jämte henne en dag står nere vid hafvet, på hvars andra sida Tyskland ligger och dit han hoppas få bege sig så fort han tagit studenten — hela hans traktan står också till världen därute.

"De stirrade bägge ut mot den blå horisonten som om de försökte se tvärsöfver till den andra stranden. För en stund glömde de hvarandra och deras ögon lyste af samma friska, tåliga begär. Så vände de om och gingo åter in mot staden."

Vi få ej veta, huruvida de båda unga människorna undgingo att falla offer för Vinetas dödande ro, men det är sannolikt, att de delade öde med bokens öfriga gestalter, blefvo sårade eller förkrympta och slöto sig inne bakom Vinetas murar. — Boken är skrifven med verklig konst och dess innehåll har färg och doft från lifvet själft. Den ger ett intensivt uttryck åt allt det instängda, nedvissnande och brustna, som representerar de små samhällenas s. k. idyll, men som i själfva verket är tragik med söndersmulade förhoppningar och dof resignation.

Axel Ahlman, "Haf och himmel". Blad ur min dagbok (P. A. Norstedt & Söners förlag) kan kortast karaktäriseras som en hymn till naturen, till det primitiva naturlifvet, till jaktens heliga njutning, fiskets spännande och glada möda och seglingens friska, krafthärdande konst. Hela boken verkar som om den vore skapad ej inom ett rums kvafva väggar utan midt ibland alla dessa natursensationer, där kulingen tar karlatag i skot och segel, där lokatten fälles, björnen inringas, noten drages i nattmörker i Öresund eller där släden ilar fram i den vildaste vildmarken i Nord-Sverige en vinternatt i hväsande norrsken och 40 graders köld.

Läsaren bör häraf ej få den uppfattningen att "Haf och himmel" består af idel naturskildringar, nej, det är godt om människor och händelser i boken, egendomliga upplefvelser och sällsamma gestalter, inramade i författarens grandiost skildrade naturscenerier. Det är inte hvar dag man träffar en så kärnfrisk skönlitterär bok, i hvilken naturberusningen, den panteistiska andaktsstämningen fått ett så omedelbart och på samma gång artistiskt fullboret uttryck. Det är som om man stundom hörde den store Pans röst genom den energimättade och färgglödande prosan.

E. H—N.

Från Iduns läsekrets.

FRU LANGS LILLA SKILDRING AF "DET bildade biträdet" har framkallat gensagor, af hvilka vi här lämna plats för ett par.

DET VAR NÅGOT FÖRUNDERLIGT MED DET lilla kåseriet öfver Det bildade biträdet i Iduns nummer 24, ty det var fullkomligt oklanderligt, ja alldeles oantastligt, men när man läste det, förnam man ett doft och kväljande ogillande i djupet af sitt hjärta. Man läste det omigen men blef inte klokare. Hvar låg tendensen, sens moralen? Var det blott ett utslag af klandersjuka, så måttfullt och behärskadt, att man ej kunde uppfäcka lidelsen bakom, en mild opposition mot halfbildningen? Eller var det helt enkelt en fälla, utlagd för läsaren, för att tvinga fram hans latenta sympati och medkänsla för det bildade biträdet.

Jag vågar ej räkna mig till de bildade biträdena, är f. ö. inget biträde alls, är konsthandtverkare, men i min tidigare ungdom tog jag af någon anledning plats som "bättre flicka", d. v. s. jag presenterades samt utförde alla gröfre och finare sysslor, ty jungfru saknades.

På den tiden var jag måhända ännu mera obildad — lindrigare uttryckt mindre bildad — än nu, ty sedan dess har jag förvärfvat mig en rik fond af erfarenhet; hvad min förmåga att skicka mig bland människor beträffar, stod den då som nu på nollpunkten.

Men under det jag behandlades med sublim öfverlägsenhet af två bildade självförsörjande kvinnor — och deras mor, hvilka förmodligen alla ansågo sig för goda psykologer, under det jag kritiserades och fostrades, studerade jag dem, och det var intressant nog. Jag tror jag kom underfund med de flesta af deras svagheter och förtjänster, och deras djupa missgrepp på min egen karaktär, nog så förklarliga, då jag ter mig betydligt menlösare än jag är, gjorde mig uteslutande nöje. Jag var obildad, jag kunde inte konsten att skicka mig, naturligtvis behandlades jag sans facon därefter. Ingen föll på den tanken att t. o. m. en oskolad intelligens kan göra konklusioner, fälla omdömen, i sitt innersta känna sig öfverlägsen. Jag skulle högfärdigt kunna säga med Martin Birck: det gafs ej en tanke eller en nyans af en tanke, som jag ej kunde följa. För min del har jag alltid skattat de slumrande möjligheterna lika högt som det uppnådda medelmåttiga resultatet, där begränsningen ligger ömkligt blottad, för mig är bildning ett begrepp af utomordentligt relativt värde.

Min likhet med lilla Signe är nog minimal, jag saknar de flesta af hennes förtjänster, jag kan t. ex. ej dela hennes glada tacksamhet öfver att få bjuda mina vänner på andras möbler och mat, på artificiell hemvärme...

När jag läste om scenen med vännerna, medan husets egen ungdom hölls aflägsna — något som kunde vara hänsyn — och den hemliga bevakningen, gick det ett svärd genom min själ, jag kände fläkten af de tusende finkänsliga hemlösas namn- och ändlösa lidanden, som af nyktert folk stämplas som högfärd och otacksamhet, och jag undrade, hvarför i fridens namn lilla Signe, hvars godmodiga sinnelag och naivitet tycks rädda henne undan förödmjukelsens bitterhet, inte kunde få vara i fred.

Och om jag verkligen skall besluta mig för att taga fru Langs artikel på allvar och ej som en ironisk pisksnärt åt förståndsrika och hjärtefattiga husfruar med falsk etikett af förståelse och humanitet, då blir min suck dubbelt så djup och dubbelt så lång som hittills vid tanken på de bildade biträdena och jungfrurna. Som skola arbeta med ett intresse, som ej får stå husmoderns efter, för ett hem med blott ett illusoriskt medlemskap uti, där kärleken och intresset för deras unga personer inskränker sig till knapp tolerans.

Under den korta tid jag själf gick som "bättre flicka", föddes hos mig en medkänsla för henne, som jag hoppas aldrig skall dö — framförallt inte om rollerna bli ombytta och jag som husfru blir i tillfälle själf anställa "det bildade biträdet". Nåja, om jag aldrig får råd till annat än en liten hjälpreda, en osnuten liten passopp, nog skall hon få gråta sin egen gråt och skratta sitt eget skratt, som är hvar människas enkla rätt, jag skall ej röfva ifrån henne hennes intressen för att forma ett lydigare verktyg för mina egna. Många jungfrulöner och många bildade biträdens löner äro blodspengar.

Detta kan synas som en något blöthjärtad och omodernt ideell uppfattning i betraktande af nutidens pretentiösa tjänarekår.

Men att personligen betjäna främmande och likgiltiga människor är åtminstone för en stolt och finkänslig natur det bittraste af allt, och ingenting kräfver en större takt och finess eller ett större förlåtande öfverseende än att taga emot — låt vara mot god betalning — dylika tjänster.

Och bristerna hos dem som i sin tidigaste ungdom fått kasta sig in i en främmande miljö, och för brödförvärf, borde snarare verka ömhet och medlidande än kritik, vid tanken på att de flesta af dessa sakna det hem, där de egna döttrarna blott ha att ta emot en god och korrekt uppfostran.

Men lyckligtvis tycks lilla Signe vara gudomligt renons på instinkt för kritik, där hon lycksalig småler och tackar...

GERTRUD LILJA.

*

"Det bildade biträdet."

"Fru Langs" inlägg med ofvanstående titel har kanske sårat och retat mer än ett "bildadt biträde". Såsom svar skref jag först nära två helark, hvari jag utgöt mig öfver "bildade biträdens" svårigheter i s. k. "fina hem", men som jag fruktade att denna epistel af redaktionen skulle befinnas alltför lång, har jag beslutat att fatta mig kort och säga: "Fru Lang, som önskar använda sitt hufvud till högre och intressantare saker borde väl med sitt höga tänkande kunna förstå, hvarför omöjligt det självförsörjande "bildade biträdet" kan uppträda med samma väl afvägda självkänsla som husets unga dotter, hvilken får ägna sin tid åt musik, studier och 'baler på Adelsborg'. Ja, det finnes mycket i Fru Langs inlägg, som är anmärkningsvärdt, men jag vill till slut blott säga, att när man ej håller sig för god till att till vikarie åt sitt hufvud taga ett som ej är korkadt, så blir resultatet därefter."

"BILDADT BITRÄDE".

SJU

dagar i veckan

läses en annons i

IDUN

GAHNS
Farena-crême.

En kund skrifver därom:
»Farena Hafre-crêmen var så ypperlig att vi kunna lämna Er de allra vackraste intyg som vi rimligtvis kunna åstadkomma i ord. Den står långt före allt annat, som vi begagnat.»

Henrik Gahns Aktiebolag, Uppsala.
Kungl. Hofleverantör.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 16—23 JULI. 1916.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; biff af svinfilé med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Afredd buljong med ostkrutong; fisksufflé (rester från lördag) med citronsås; kyckling à la Tua med grönsalad; jordgubbar med vispad grädde.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; stekt, färsk strömming med potatis; kaffe eller te. Middag: Gratin på buljongskött (rester från söndag); filbunke.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling med fruktkompott; potatisplättar med lingon; mjölk; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Nötbullar med potatis, glaserade morötter och haricots-verts; kokt fruktpudding med vaniljsås.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; sillgratin; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Surstek med potatis, gurka och lingon; rabarberkompott med vispad grädde.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; kall surstek (rester från onsdag) med potatisbullar; mjölk; kaffe eller te. Middag: Tisdagssoppa; gräddmunkar med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; havregrynsgröt med mjölk; inkokt strömming med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Bräckt skinka med stufvade sockerärter; filbunke.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; biff à la Rydberg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Stekt siklöja med potatispuré; rismjölspudding.

RECEPT:

Kyckling à la Tua (f. 6 pers.) 3 kycklingar på 4—5 hg. st., 1 hg. späck, i 3 skivor.

Till fyllning: 1 1/4 dcl. risgryn (125 gr.) 3/4 lit. buljong, 50 gr. gåslefver, 2 tryffel, 1 msk. sherry, salt 1/4 tsk. hvitpeppar.

Till kokning: 1 lit. kalf- eller hönsbuljong.

Till garnering: 6 konserv. kronärtskocksbottnar, 6 skifvor tryffel, 6 champinjonhattar, 1/2 msk. smör (10 gr.) salad, persilja.

Sås: 1 msk. smör (20 gr.) 2 msk. mjöl (20 gr.) 4 dcl. hönsbuljong 1 dcl. tjock grädde 3—4 äggulor, 2—3 tsk citronsaft, salt, hvitpeppar, 2 msk. kallt smör (40 gr.).

Beredning: Kycklingarna plockas, svedas, urtagas sköljas mycket väl och torkas, hvarefter bröstbenet urtages försiktigt. Risgrynen sköljas, skållas i hett vatten, påsättas i den kokande buljongen och få koka nästan mjuka, då de upphällas och få kallna. Gåslefvern och tryffel skäras i små tärningar och blandas i riset tillika med vinet och kryddorna. Kycklingarna fyllas med riset, hopsys, uppsättas och beläggas med späcket, som fastbindes med fint segelgarn. De läggas in i en kastrull, ej vidare än att de nätt och jämt rymmas, den kokande buljongen spädes på, får koka upp, skummas och hålles sedan vid en temperatur af 90°. I denna värmegrad få fåglarna ligga, tills de äro möra, eller omkr. 1 tim. De klyfvas, läggas upp på varmt fat, öfverhällas med såsen och garneras med kronärtskocksbottnarna, värmda i vattenbad, på hvar och en af dem 1 skiva tryffel och ofvanpå tryffeln 1 champinjonhatt, fräst i smör, samt salad och persilja.

Nötbullar (f. 6 pers.). 125 gr. skalade nötter, 130 gr. hvitt bröd, 3 dcl. mjölk, 50 gr. smör, 1—2 ägg, salt.

Till panering: 1 dcl. stötta skorpor.

Till stekning: 50 gr. smör.

Beredning: Brödet uppmjukas i mjölken, urkramas, passeras och brynes i smöret. Nötterna rostas svagt i ugn, gnuggas hårdt i en duk, så att skalen lossna, samt malas. De blandas med det brynta brödet och de uppvispade äggen. Massan afsmakas med salt, formas till runda bollar, som vändas i stötta skorpor och stekas vackert gulbruna i smöret. De uppläggas på varmt serveringsfat, garneras med persilja och serveras med potatis, glaserade morötter och haricots-verts.

Kokt fruktpudding (f. 6 pers.). 50 gr. torkade ringäpplen, 1 hg. torkade aprikoser, 1 1/2 hg. katrinplommon, 4 dcl. vatten, 1 1/2 dcl. krossocker, (143 gr.) 1/2 tsk. finrifvet citronskal, 3 ägg, 2 dcl. grädde.

Till formen: 2 dcl. strösocker, 2 msk. kokande vatten.

Beredning: Frukten sköljes ytterst väl i flera ljumma vatten och får ligga i kallt vatten öfver natten. Af detta vatten och sockret kokas en klar, simmig lag; däri kokas först äpplena, därefter aprikoserna och sist plommonen, sedan de urkärnats. Lagen kokas ihop, tills den är simmig, och hälles öfver frukten. Strösockret smältes under rörning i en stekpanna, spädes med kokande vatten, och härmed bekläddes en slät, låg bleckform. När frukten är kall lägges den hvarftals i formen. Äggen och grädden vispas tillsammans och hälles öfver frukten. Puddingen gräddas i vattenbad i ugn omkr. 1 tim. eller tills äggblandningen är stannad. Den uttages, lossas från kanten och uppstjälpes efter 15 min. Serveras helst kall, om så önskas med vispad grädde eller vaniljsås.

Tisdagssoppa (f. 6 pers.). 30 gr. pärlgryn, 1 1/2 lit. fläsk- eller köttspad, 2 morötter, 1 palsternacka, 1/2 kålrot, 1 purjolök, 1/2 lit. potatis, 1 msk. smör (20 gr.), 2 msk. mjöl (20 gr.), 1/2 lit. mjölk, 2 dcl. tjock grädde, salt, hvitpeppar, 2 msk. hackad persilja.

Beredning: Grynen sköljas, sättas på i det kokande spadet och få koka omkr. 1 1/2 tim. Rotsakerna och purjolöken ansas, skäras i strimlor och läggas i soppan. Potatisen skalas, skäres i tärningar och läggas i, hvarefter soppan får koka, tills rotsakerna äro mjuka. Smör och mjöl fräsas 2 min., mjölken och grädden spädas på, soppan hälles i och får koka under rörning 5 min. Den afsmakas med kryddorna, och sist tillsättes persiljan. — Önskas soppan finare, uteslutas grynen, och 2—3 äggulor vispas upp i soppskålen.

Gräddmunkar (omkr. 30 st.). 5 dcl. tjock grädde, 1 tsk. socker (5 gr.), omkr. 160 gr. mjöl, 1 dcl. vatten.

Till munkpanna n: 1 msk. smör (20 gr.).

Beredning: Grädden vispas med sockret till hårdt skum. Mjölet siktas och tillsättes tillika med vattnet, litet i sänder, och smeten får stå 1 tim. på kallt ställe, för att mjölet skall svälla. Smöret smältes i vattenbad, munkpannan upphettas långsamt, tills den är het penslas med smöret, 1 1/2 msk. af smeten ilägges, och munkarna gräddas vackert gulbruna på båda sidor (vändas med gaffel). Uppläggas på tårtpapper på tårtskål och serveras varma med sylt, som efterrätt, eller till kaffe eller te.

Biff à la Rydberg (f. 6 pers.). 3 hg. biffkött, salt, hvitpeppar, 1 portug. lök, 1/2 lit. kokt, kall potatis, 4 msk. smör (80 gr.), 1 msk. finhackad persilja.

Beredning: Köttet torkas med med en duk, urvriden i hett vatten, skäres i små, jämna tärningar, hvilka kryddas, stekas bruna och möra i en del af smöret och upplägges på midten af ett varmt serveringsfat. Löken hackas fint, stekes i smör i samma panna och läges i en krans omkring köttet. Potatisen skäres i jämna tärningar, stekes i en panna för sig och läges på sidorna om löken samt strös öfver med finhackad persilja. Litet brynt smör hälles öfver anrättningen, som serveras som frukosträtt.

Stekt siklöja (f. 6 pers.). 1 1/4 kg. siklöja, 1 msk. salt (15 gr.) 4 msk. mjöl (40 gr.), 1 hg. smör.

Beredning: Fisken rensas, sköljes, torkas och skåras på båda sidorna, med 1 1/2 cm. mellan hvarje skåra, ingnides med saltet och stekes ofvanpå spisen. Serveras med potatispuré eller med stufvade sprittärter, blandade med en tredjedel kokta, färska morötter i tärning. — Siklöja anses som en särdeles fin fisk.

SVAR

(Forts.)

N:r 112. Handarbetets Vänner i Stockholm. Klo.

N:r 113. Om »Landtbo 35 år», meddelar sig med »E. A.», Mariannelund, erhålles förslag i anledning af frågan i Idun n:r 29.

N:r 113. Köp Kvinnligt yrkesregister och Almanack för ungdom och studera kompetensfordringarna i de olika arbetsområdena. Väg dem emot hvarandra och öfvertänk hvilket som bäst passar för ert naturell och er läggning. Är ni 35 år och landtbo, så hvarför inte ta en husföreståndarinneplats och sätta edra 4,000 kr. i banken. Det skulle jag vilja råda er till. Ebon.

N:r 114. Tillskrif Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala! Klo.

N:r 115. Mot en säkerhet kan man få låna såväl i bank som af enskild person, men se först svaret 107! Klo.

N:r 116. Ni borde försöka att få af de Cedergrenska stipendierna. Bland 725 sökande, däraf 443 manliga och 282 kvinnliga, har just i dagarna utdelats stipendier åt 33 manliga och 18 kvinnliga sökande. De ha fått till fortsatta skolstudier, till akademiska studier till tekniska studier, till seminariestudier, till medicinska studier, till studier till arkitekt, till landtbrukstudier, till yrkesskolestudier, till studier vid konsthögskolan. Sökande till understöd skall äga goda karaktärsegenskaper och stor begåfning. Ansökan om understöd skall meddela i hvilken riktning sökanden önskar utbilda sig och skall åtföljas af utdrag af prästbetyg, läkarebetyg, skolbetyg etc. etc. I den annons hvarur detta hämtats står, att ansökningar böra sändas under sept.—okt. mån. under adress: »Förvaltningen af Telefondirektören H. T. Cedergrens Uppfostringsfond, Rosenbad 2, Stockholm C». Upplysningar i fondens angelägenheter lämnas å fondens expedition. Ebon.

N:r 117. Är ni medellös så går det nog ej. Kanske ni skulle kunna få från Cedergrenska fonden. Skrif i så fall till »Förvaltningen af Telefondirektören H. T. Cedergrens uppfostringsfond, Rosenbad 2, Stockholm C». Upplysningar i fondens an-

PARAMINT
PASTILLER
FÖRORDAS AV LÄKARE.
vid sjukdomar i munhåla och svalg.
Effektivt skydd mot smitta vid epidemier FLASKOR OM 50 ST. KR. 1.25
SÄLJAS ÖVERALLT
A.B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

Agra
Yog-Margarin

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets

Ställning den 30 Juni 1916.

Tillgångar:		*Skulder:*	
Kassabehållning	3,335,686: 83	Aktiekapital	20,000,000: —
Obligationer	13,118,339: 90	Reservfond	7,250,000: —
Fastigh. o. inventarier	5,164,007: 56	Pensionsfond	259,094: 71
Reverser mot säkerhet	74,198,300: 45	Deposit. o. Kapitalr.	66,718,749: 94
Växlar	43,668,440: 17	Sparkasseräkning	38,792,357: 64
Kreditiv- och löpande räkningar	14,658,831: 42	Giro- o. Löpande räkn.	18,717,598: 64
Hos inhemska banker	1,622,759: 54	Postremissväxelräkning	3,635,703: 56
» utländska banker	13,014,136: 17	Till inhemska banker	4,475,694: 05
Å andra räkningar	5,713,107: 67	» utländska banker	3,193,734: 15
		Af utl. banker ins.	2,817,992: 60
		Å andra räkningar	8,632,684: 42
Kronor	174,493,609: 71	Kronor	174,493,609: 71

Behagligaste och effektivaste afföringsmedel är Apoteket Vasens Laxérmarmelad för stora och barn. Pris 1 kr. pr ask. Finnes på alla apotek.

D. B. C.
Flytande Putskräm
för metaller.
Profva den och Ni använder aldrig någon annan. Fås öfverallt.
Fabrikanter: Dorch, Bäcksin & C:os A.-B.
GÖTEBORG.

ORIGINAL SINGER SYMASKINER
INGER SYMASKINER
VÄRLDSBERÖMDA

Mellin's Food
är bästa kraftnäring för svaga, klena barn i alla åldrar.
Bok om barns uppfödning gratis och franko från Mellins Food Depôt, Malmö.

BROWNIE
DE UNGAS KAMERA
BÄSTA RESULTAT
LÄTTAST ATT SKÖTA
HASSELBLADS FOTOGRAFISKA AB Göteborg
AKTIEBOLAGET HASSELBLAD SCHOLANDER, STOCKHOLM

CLOETTAS GULD CACAO
CLOETTAS
GULD-CACAO
i vidstående förpackning
säljes öfverallt
1 HEKTO 45 ÖRE
CLOETTAS GULD CACAO

Ett tjog ägg för **20 öre**
kan ingen köpa men **risgryn** för 20 öre (400 gr.) innehålla samma näringsvärde som ETT TJOG ÄGG
(enligt Lifsmedelskommissionens broschyr).

CHESEBROUGHS
Vaseline
Inregistr. Varumärke

»Den bästa vän, du någonsin kan få»

Med detta preparat kan man lindra och bota många krämpor. En liten burk **Chesebroughs Vaseline** kostar endast 25 öre och befriar dig från skroflig hud, smärre sår och brännskador, och om du låter en liten smula smälta i munnen, lindrar det hosta, heshet och inflammation i halsen.
Profask à 10 öre erhålles öfverallt.

Det är fullkomligt utan smak.

Hvarje apotekare, såväl som större kemikalie- och parfymaffärer hafva det till salu, men se noga efter, att fabrikantens namn **Chesebrough Mfg. Consd. New York, U. S. A.** återfinnes på hvarje förpackning.
Filial i **London,**
42 Holborn Viaduct

Var försiktig med efterapningar. De skada i stället för att hjälpa dig.

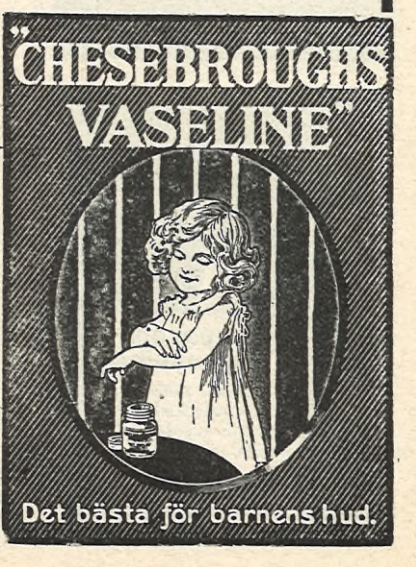

Lejon Dantar och Strumpor.

PRIMA KVALITE! BÄSTA UTFÖRANDE!

HVARJE PAR STÄMPLADT
MED OFVANSTÅENDE VARUMÄRKE

FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE
SYBEHÖRS-MANUFAKTUR-& KORTVARUAFFÄRER.

gelägenheter lämnas å fondens expedition. Se vidare angående denna fond mitt svar 116. Ebon.

N:r 118. För att bli handarbetslärarinna rekommenderas att genomgå en kurs i Föreningen Handarbetets Vänners och Hulda Lundins Högre Slöjdseminarium, adr. Banérgatan 31, Stockholm. På begäran erhåller ni prospekt och får då upplysningar om tid, kostnader och fordringar m. m. På denna bana äro många medsökande, som på alla områden, men har ni intresse för slöjd, bör ni försöka komma in. Ada.

N:r 120. Vänd er till Fredrika-Bremerförbundet, Stockholm.

N:r 121. Midvinterblot var den mellersta af de tre stora högtider som årligen firades af våra hedniska förfäder. Den inföll vid vintersolståndet (den 21 dec.) och var närmast en glädjefest till firande af ljusets återvändande och naturens återuppvaknande. De därvid brukliga offren voro helgade årsväxtens gud. Efter kristendomens införande sammanföll midvinterfesten med julhögtiden och många gamla sedvänjor som af ålder voro fästa vid denna öfvergingo till den kristna julen, där de ännu kunna spåras.

N:r 122. Kvindelig Læseforening, Köpenhamn, lämnar säkert önskade uppgifter.

N:r 124 Nordiska Muséet eller någon konsthandel t. ex. Bukowski, Stockholm.

N:r 125. Annonsera i Idun eller Svenska Dagbladet.

N:r 126. Vänd er till Kvinnliga Juridiska Byrån Wallingatan 18, Stockholm.

N:r 127. Ett trefligt hemarbete är ciselering. Om »19—22 år» äro i Stockholm, så gå en kurs på Tekniska skolan eller hos någon yrkesman (se yrkesregister). Skaffa er dessutom Handbok i ciselering eller Metallens behandling i allmännyttigt bibliotek och försök. Det är ett intressant och oftast lönande arbete och ni kan ju börja med småsaker, broscher, prydnadssaker etc. Indigne.

N:r 128. Fru på landet borde köpa Amatörbokbinderi af Kerstin Key, som är en ypperlig vägledare för nybörjare. Pris 1:50.

Indigne.

— Om Landsortsfru uppger adress till »Amatörbokbindare», Runemo p. r., så kan närmare upplysningar erhållas om ett mycket billigt sätt att lära bokbinderi. Amatör.

N:r 129. Ett alldeles osvikligt medel att få bort kackerlackor, är att sikta väl samman lika delar pulveriserad borax och florsiktadt socker. Af detta strös minst 2 gånger i veckan på platser där de ha sin väg, i synnerhet där det är fuktigt och varmt. Men sedan man sett den sista kackerlackan bör man strö 3 à 4 månader, ty alla dessa små ungar äro särdeles lifaktiga.

F. M.

N:r 130. Vid Estrid Frigells husmoderskurs Järnagatan 4, Södertälje finnes tillfälle erhålla undervisning uti matlagning m. m. under juli och aug. månader. Närmare upplysningar genom korrespondens eller telefon: Riks 290. Allm. 1222.

— Mellan 17 juli—26 augusti hålles en kurs i matlagning, konservering m. m. i Söderhamn. Förfrågningar till Box 22, Bergsjö.

N:r 131. 850 gr. gul farin, 1 1/2 dcl. sirap, 3 dcl. vatten, 2 tsk. ingefära, 2 dito finrifna pomeransskal, 2 dito kanel, 2 dito nejlikor, 22 gram soda, 1/2 vinglas konjak, 530 gr. tvättadt smör, 2 kg. hvetemjöl. Sockret, sirapen och vattnet kokas upp, hvarefter kryddorna samt den stötta sodan upplöst i konjaken tillsättas. Denna blandning slås öfver smöret och massan röres tills den är fullkomligt kall. Då inarbetas så mycket hvetemjöl, att det blir en stadig deg, som får stå öfver natten. Resten af mjölet sparas till utbakningen. Degen utkaflas tunt och uttages med rundt eller aflångt krusigt mått till kakor, som läggas på väl smord plåt och gräddas i varm ugn. Kakorna få kallna på plåten. (Iduns kokbok.)

N:r 132. Svensk hemslöjd, Stockholm och Bikupan, Klaratergsgatan 21, Stockholm, mottaga till försäljning väfnader och handarbeten. Om de äro väl och smakfullt utförda eller gå i någon omtyckt stil torde ni nog kunna få beställningar från dessa firmor.

N:r 133. Tillskrif någon känd väfskola, t. ex. Johanna Brunsson, Kungsgatan 70, Stockholm.

N:r 135. Tillskrif försäkringsbolaget Balder, Stockholm, eller hör efter, om bolaget icke har någon agent å eder ort.

N:r 137. Jag skulle råda er att prenumerera på någon engelsk tidskrift, t. ex. Strand Magazine, Pearson's eller Pall Mall Gazette samt läsa dem noga.

Officersfru.

N:r 138. Hemmets läkarebok af doktor J. Lagerholm vill jag varmt rekommendera. Den är synnerligen populärt affattad, innehållsrik och isynnerhet tack vare fem stycken isärtagbara modeller öfverskådlig och praktisk. Officersfru.

N:r 139. Fågelhålkar och konstgjorda svalbon kunna erhållas från Joh. Ringius fabrik i Säfsjö. Priskurant på begäran från Djurskyddscentralen.

N:r 140. Dalaföreningens adress är Lilla Vattugatan 19 B, Stockholm.

N:r 141 och 142. Pensionat Björkudden, Gårdsjö st. (linjen Stockholm—Göteborg) är ett litet utmärkt hviloställe, beläget 10 min. från järnvägsstationen vid en liten förtjusande skogssjö. Luften är härlig, tillfälle till goda bad finnes, mat och rum äro utmärkta och priserna billiga. Mat och rum kosta ungefär 3 kr. pr dag. Talar af erfarenhet, sedan förra sommaren.

Minnesgod.

N:r 143. Svenska Turistföreningen, Stockholm, lämnar alla önskade upplysningar.

N:r 144. Res ni till Bornholm, och jag tror ni skall bli nöjd. Det är en vacker och treflig ort — civilisation och natur i behaglig förening — härliga badstränder, ståtliga klippor, pittoreska bondgårdar samt utmärkta hotell. Jag skulle vilja rekommendera en tur rundt hela ö med några dagars uppehåll på hvarje mera sevärd plats. Ni kan fotvandra — eller ännu bättre cykla — från plats till plats. Ni kan säkert få hyra cykel för tur rundt ön. Afstånden äro ej så stora. Om ni vill skrifva till mig, skall jag med nöje sända eder en samling vykort till låns, säga er hvilka hotell som äro att rekommendera på de olika platserna, samt f. ö. besvara de frågor ni kan vilja framställa.

Officersfru.

FRÅGOR

ENHVAR läsare af Idun äger rätt att i denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekretsen. Dock förbehåller sig redaktionen oinskränkt befogenhet att utesluta de frågor, hvilka anses sakna mera allmänt intresse. Hvarje publicerad fråga kommer att besvaras, och utbetalas för det bästa svaret, å någon af här nedan införda frågor, som insändas till redaktionen senast 6 dagar efter detta nummers dato, ett pris af 10 kronor.

N:r 148. Huru erhålla fullständig kännedom om Flodakoloniens verksamhet och arbetssätt.

Intresserad.

N:r 149. Ung fru, som själf vill försörja sig och sitt barn ber härmed om ett råd. Hvilka yrken löna sig bäst för en kvinna? Har genomgått 8-klassigt läroverk med fina betyg och vistats utomlands för språkstudier så att jag talar flytande tyska och engelska. Är dessutom intresserad husmor, van vid sparsamhet och ordning och ej rädd för arbete. Skulle det löna sig att bliva trädgårdsmästare? Hur långa äro dylika trädgårdskurser? Finns annat arbete, där jag kunde få behålla min flicka hos mig?

Tacksam för svar. 25 år.

N:r 150. Kan någon af Iduns läsarinnor ge anvisning på något villasamhälle — ej så långt från Stockholm — som lämpar sig för personer i små omständigheter men af den bildade klassen. Som det ju finnes en mängd små samhällen i Stockholms närhet borde det väl finnas något som det ofvan omtalade. Svar emotses tacksamt till

Hyresgäst.

N:r 151. Kan någon av Iduns läsare eller läsarinnor ge småskollärarinna ett råd, hur hon skall få sin utkomst under sommarferierna. Är i lägsta lönegraden och kan ej trots alla försakelser få lönen att räcka till. Platserna i familj äro visst starkt anlitade då jag annonserat efter sådan, men utan resultat. Gif ett råd åt

Bekymrad.

N:r 152. 1) Kan en kvinna, som äger 15,000 kr. köpa och sköta ett mindre jordbruk, så att det lönar sig? 2) Hur stort skall jordbruket i så fall vara? 3) Hvilken landtbruksskola är bäst att i så fall genomgå?

N:r 153. Jag är en ung flicka — icke alls rik — och med systrar i saknad af samma egenskap, men vi tänka allesamman försöka slå oss fram i världen på olika banor. Därför har jag vändt mig till Idun för att få svar på ett par frågor. Finnes det någon skrift, i hvilken villkoren för att erhålla stipendier från Fredrika Bremerförbundets stipendieinstitution afhandlas? Hvart skall jag eljest adressera mig för att få veta detta? Det finns ju olika stipendiefonder i denna institution; jag tänker närmast på allmänna stipendiefonden. Jag är ofantligt tacksam för svar.

Petiturio.

N:r 154. Hur utbildar man sig billigast till sjukgymnast, och hvad fordringar ställas på den inträdessökande? 25-åring.

N:r 155. Hvar kan en 77-årig frisk, icke medellös man från landsorten, finna ett hem i eller i närheten af Stockholm? Hvart skall man vända sig för att få upplysning om sådana hem för gamla eller privathem? Prenumerant.

N:r 156. En sjuk hustru, som för att möjligen kunna få lefva för sina barn, behöfver läkarevård, men hvars både fader och make, ehuru de båda två äga medel härtill, ej vilja bekosta henne den vård som behöfs, beder om ett råd huru hon nu skall handla för att medan tid är få bot. Det är svårt att bedja om det man borde äga rätt att få, men ännu svårare att taga emot när det ogärna gifves. Tacksam för ett råd är »Olycklig».

N:r 157. Vill någon bland Iduns rättänkande läsare gifva en ung hustru ett råd. Är sedan ett par år gift med en statens tjänsteman och har en ettårig dotter, som är sin fars förtjusning. Allt skulle nog gå bra, om jag ej i vinter fått kännedom om att han är far till ett barn på 17 år, en sak som han dolt för mig. När jag frågat honom hvarför inte jag fått veta om det, nu som gift och mor till hans andra barn känns det ohyggligt bittert för mig, men till svar fick jag ett snäsigt, »den saken angår inte dig det ringaste». Är det nu rätt sagt af honom? Har jag verkligen ej rätt veta hans förflutna då han gör anspråk på att veta mitt. Sitt barn före äktenskapet påkostar han och hjälper. Det är ju hans skyldighet, och det gillar jag, men mig ger han aldrig ett öre för min egen del. De penningar jag får bokföras och är till hushållet. Är detta rätt? Det känns bittert, ja så bittert, att jag ibland tycker mig hata honom, och mitt sätt blir kort och likgiltigt. Jag tigger honom aldrig om medel hvarken till nöjen (jag sitter inne jämt) eller kläder. Mina kläder som flicka har jag fått ändra och begagna, och aldrig låtsas han om, att jag skulle behöfva något. Stolt är jag också och vill inte tigga af honom; han är gamla karlen och kan tänka sig in i sina skyldigheter. Hvad skall jag göra? En extra förtjänst vore jag tacksam få, men huru och på hvilket sätt? Kan skrifva, sy handarbeten, undervisa nybörjare. Många gånger har jag tänkt taga barnet och resa från honom, men då jag hör den lilla jollra sitt »pappa», tycker jag att det är orätt mot barnet, och andra stunder kan jag bli förtviflad, då jag tänker på hans kalla likgiltiga sätt mot mig. Jag har ej gjort mig förtjänt af det. Hans barn har jag bjudit hem till oss och erbjudit henne min hjälp, äfven detta blef han ond öfver. »Jag tränger mig in på områden, jag ej har med att göra.» Barnet blef glad öfver min vänlighet och tackade mig hjärtligt. Säg mig, har jag gjort orätt och burit mig ofint åt? Gif mig ett råd och en tröst, jag är verkligen i behof af tröst, men har ingen, ingen i hela vida världen att gå till.

Olycklig hustru.

(Forts.)

Ungdomlig vacker hy till högsta ålder

Idealet är den fina matta teint som alltid åtföljer ett begagnande af rätt valda toalettmedel och därmed uppnådd skönhet. Inga rynkor, fräknar finnar, solbränna mera. Damer och herrar som sätta värde på bibehållandet av ungdomens vackra yttre, uppnå detta endast genom ett ständigt bruk av den enastående med utmärkelser i in- och utlanden belönade och berömda YVY-tvålen. För ömtålig hud är YVY-tvålen enastående värderad och lovordad av tusenden.

Borsta Edra tänder med Yvydol, som på en minut giver tänderna friskhet, skönhet och vällukt, befriar från vinsten och tandvärk, även som gula, gröna och svarta (även av tobaksrök angripna) tänder bliva bländande vita.

YVY-tvålen och YVYDOL erhållas i varje välsorterad affär från Ystad till Haparanda.

ÖSTERLIN & ULRIKSSONS
Tekn. Fabrik, Ystad.

Five o'Clock tea
utmärkt arom
mycket omtyckt
i bleckburk à
1 kg kronor 6:50
1/2 » 3:25
Percy F. Luck & Co. HAB

Mariestads Praktiska Skola.

Kurser i klädnings-, linne-, konst- och spetssömnad, knyppling samt textil-, dräkt- och konsthistoria. Grundlig praktisk och konstnärlig undervisning. Inackordering kan, om så önskas, erhållas vid skolan. Höstterminen börjar den 15 sept. Vidare meddelar

HILD. SJÖBERG, Mariestad.

Husqvarna Symaskiner

—svenskt fabrikat—

äro en ovärderlig hjälp i hvarje svenskt hem. Betala sig själfva på kort tid.

Obs.! Förmånliga betalningsvilkor.

Förnämsta vita stångtvål är **Barnängens** **Äkta Balsamiska · Aseptintvål**
OBS. Björnstämpeln!

LEDIGA PLATSER

VID OSCAR OCH MARIA EKMANS sjukhus i Örgryte, Göteborg 5, mottagas den 1 dec. 6 st. betalande elever för genomgående af 1 års såväl praktisk som teoretisk kurs. Ansökningar, ställda till sjukhusläkaren och åtföljda af betygsafskrifter och porträtt, inlämnas före juli månads utgång.

TVENNE FRISKA och villiga flickor från goda s. k. bättre hem erhålla snarast plats som kokerska och »husa» i god familj i Göteborg. Hushållet består af herre och fru samt tvenne barn. För barnen finnes särskild sköterska. Svar med foto och uppgift om ref., event. med afskrifter af event. befintl. betyg, sändas till »Ordning & trefnad». Iduns exp.

1 SEPT. ELLER 24 OKT. finnes plats ledig som hushållerska för 2 pers. i Göteborg. Fullständiga kunskaper i allt hvad som rör skötandet af ett välordnadt fint hem erfordras. Våningen är försedd med alla bekvämligh. Hög lön och eget rum, ej familjemedlem. Ansökan med betygsafskr. och ref., helst foto, till »Regina», Nordiska Annonsbyrån, Göteborg.

LÄRARINNA, undervisningsv., kompetent att undervisa i kurser motsvarande flickskolornas, särskilt duglig uti att undervisa i språk och musik erhåller till hösten förmånl. plats uti privathem för att undervisa tre flickor, 14—15 år gamla. Svar med betyg och foto insändas till »Hösten 1916.» poste restante, Gislaved.

EN HURTIG, glad och frisk flicka, kunnig i matlagning, sömnad och handarbeten samt villig att deltaga i inom hemmet förekommande göromål erhåller plats första dagarna i augusti hos brukstjänstefamilj i Helsingland. Ansökan åtföljd af foto och ref. torde sändas under adr. »T. B.», Strömbacka.

FÖR EN ALLVARLIG, duglig jungfru i 28-årsåldern, helst från landet, finnes plats på barnhem (ej späda barn). Lön 25 kr. Svar med betygsafskrifter och foto till »Pålitlig S. A.», Iduns exp.

I SEPTEMBER önskas i godt hem i Stockholm bildad. troende flicka, ej för ung, för det husliga. (2 pers.) Svar snarast till »Familjemedlem», Tureberg p. r.

ANSPRÅKSLÖS, BÄTTRE FLICKA, kunnig i matlagning och bakning samt villig hjälpa till med förek. göromål i hemmet, erhåller plats medio augusti i tjänstemannafamilj. Foto och ref. jämte uppgift om löneanspråk sändes till »Familjemedlem», Hudiksvall p .r.

1 ELLER 15 SEPT. önskas till störrre god familj, boende i Stockholm i nytt hus med alla nutida bekvämligheter, en verkligt duglig jungfru, kunnig i god matlagn. och bakning. Till diversegöromålens utförande finnes en 17-årig hjälpreda. Svar med åldersuppgift och lönepret. till »Verkligt duglig och ordentlig» Iduns exp.

MOT FRITT VIRVE erh. ordent.. barnkär flicka, kunnig i enkl. matlagn. o. sömnad, plats i prästgård i köping i södra Skåne. Svar snarast m. foto o. betygsafskr. till »Familjemedlem Skåne», Iduns exp.

BILDAD 20—30 ÅRS FLICKA komp. att ensam (obs. icke grofsysslor) sköta ett hushåll om två personer samt vara frun (sjuklig) till sällskap med högtläsning, erhåller till hösten plats i tjänstemannafamilj. Svar till »Hbm», Sala p. r.

BARNSKÖTERSKA. Pålitlig och fullt kompetent barnsköterska till en ett-års gosse önskas till 1 eller 15 aug. Goda rek. fordras. Svar till Fru Ebba Östberg, Kristianstad.

LÄRARINNA. På landet i Skåne önskas till hösten en seminariebildad lärarinna för två 8-års gossar. Betygsafskr. jämte porträtt och löneanspråk torde sändas till »H. P.». Iduns exp.

HUSLIG FLICKA får god plats att ensam sköta litet hushåll i vackert beläget hem nära Sthlm. Eget rum. Svar till »X 15» Iduns exp.

ENKEL, SNÄLL FLICKA, kunnig i matlagn. och bakn. och för öfrigt vad som förek. inom ett hem, får plats genast. Svar med foto samt löneanspr. till »H. 29», Partille p. r.

BILDAD FLICKA önskas till liten ingeniörsfamilj (3 pers.) i Jämtland sedermera Lappland, för att biträda med alla i ett hem förek. sysslor. Svar med foto, ref. och pret. till Ing. G. Traneus, Brunflo, snarast.

I GODT, MINDRE HEM i Sthlms närhet är plats ledig i början af aug. för en frisk, ordentlig, omtänksam och stadgad flicka, kunnig i matlagn. och bakning m. m. Svar till E. Anjou, badgäst, Strömstad.

VERKLIGT BILDAD, duglig flicka, villig att jämte husmoder sköta hemmets alla göromål, erhåller plats. (Elektr. ljus, gas- och värmeledn. finnes.) Svar jämte foto, ref. och löneanspråk till »God ordning», Trelleborg p. r.

BILDAD FLICKA, frisk, ordentlig och anspråkslös, kunnig i enklare matlagn. och bakn., får plats som ensamjungfru i liten, stilla familj (3 vuxna pers.) i Sthlm den 1 eller 15 sept. Svar med betygsafskrift. och rek., uppgift om ålder och löneanspr. torde insänd. till »Strömstad f. v. b.», Iduns exp., Stockholm.

Enkel, anspråkslös flicka

af god familj får 1 eller 15 aug. plats i köpmannafamilj för att hjälpa klen husmoder med skötseln af tre barn samt andra husliga sysslor. Jungfru finnes. Musikalisk har företräde. Svar till »Ordning och omtanke» Örebro p. r.

Hushållerskeplatsen

vid större sjukvårdsinrättning är till ansökan ledig genast. Årlig lön för närvarande 600 kr. (ökning vid eventuell utvidgning af inrättningen), kost, tvätt och fria utskylder. Ansökningar med betygsafskrifter, åldersuppgift och foto insändes till »Hushållerska» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm, f. v. b.

Barnsköterskor
erhålla förmånliga platser genom **Svenska Sjuksköterskebyrån**
Göteborg, Kungsg. 21, Tel. 14435.

Elementarbildad, sykunnig

25 års flicka erhåller plats 1 aug. som barnfröken för 4 barn. Betyg, lönepret., foto sändes under adress »Läxläsning», Stockholm p. r.

Å Egendom i Vestergötland

får undervisningsvan, musikalisk lärarinna plats för kommande läsår att läsa med 4 barn i ålder af 13, 10, 8 och 7 år. Sökanden skall kunna undervisa i tyska och engelska. Svar med foto och rek. till Hasslösa Gård, Vinninga.

2 lärarinneplatser

vid Blekinge—Gotlands läns sinnesslöanstalt Ekhagen i Carlshamn äro lediga att tillträdas d. 1 sept. 1916. Begynnelselönen är 600 kr. 3 ålderstillägg, vardt å 100 kr. efter 5, 10 och 15 år, äfvensom fritt vivre, bostad, lyse, vedbrand, tvätt och skatter. Ansökningar, åtföljda af de handlingar sökandena vilja åberopa för styrkande af sin kompetens och lämplighet för platsen, böra insändas till Styrelsen, Ekhagen, Carlshamn, senast den 30 juli.

Plats som sjuksköterska

vid Kroppefjälls sanatorium finnes genast ledig. Reflekt. torde hänvända sig till Sanatoriets läkare, adr. Dals-Rostock.

PLATSSÖKANDE

MOT FRITT VIVRE och att få delt. vid matl. önsk. äldre, bild., allvarl. flicka, ngt musik., sykunnig samt ngt hushållsvan plats. Svar till »B.», Johannishus p. r.

UNG EX., PRAKT. SMÅSKOLLÄRARinna med intresse för barn önsk. plats på barnhem, barnkrubba e. dyl. Svar till »Barnavän», Iduns exp.

MOT FRITT VIVRE önskar bättre flicka plats i fin stockholmsfamilj. Kunnig i matlagning, sömnad samt kontorsgöromål. Svar till »19 år 15/7», Iduns exp.

SMÅSKOLLÄRARINNA önskar till hösten plats i familj att undervisa nybörjare och deltaga i förek. göromål. Svar till »Undervisningsvan», Strömstad p. r.

UNG, BILDAD DAM önskar plats som husföreståndarinna hos liten fin familj eller bättre ungherre. Svar till 1 sept., Huskvarna p. r.

TVÅ BÄTTRE FLICKOR önskar komma till herrgård i Nov. för att lära matlagning. Svar märkt »A och S.» p. r. Mölle.

Ung norsk, förlofvad flicka

önskar på några månader snarast komma i verkligt god svensk familj eller framstående hushållsskola någonstans i mellersta Sverige, för att lära matlagning oc andra inom hemmet förekommande göromål. Helst på herrgård eller liknande ställe. Svar tacksamt till märket »Förlofvad norska 1000, 148», Høydahl Ohme's Annonce-Expedition, Kristiania, f .v. b.

UNG, BILDAD FLICKA önskar från 1 sept. mot fritt vivre plats i prästgård på landet, där jungfru finnes, för att lära matlagning. Familjemedlem. Svar inom 14 dagar till »18 år», Olofström p. r.

BÄTTRE 19-ÅRS FLICKA önskar biträda i präst- eller bättre lantmannahushåll mot någon lön. Svar »Duktig». Raus p. r.

UNG FLICKA af god familj önskar till hösten plats som barnfröken för 1 à 2 barn i ålder 3—6 år å större herrgård i Sthlms närhet. Mycket barnkär. Familjemedl. Eget rum. Svar till »18 år», Oskar Fredriksborg.

PLATS I SKOLA eller familj önskas af lärarinna, som genomgått högre lär.-sem. Svar till »W.», Kramfors.

PLATS SOM GUVERNANT önskas af 22-årig undervisningsvan flicka, som genomgått 8-kl. lärov. Svar till »Nilsson», Prästgatan 13, Norrköping.

TILL HÖSTEN önskar ung lärarinna plats, helst i Sthlm, i fam. att läsa med nybörjare. Bet. fr. sem. finnas. Svar märkt »Norrländska» Iduns exp.

BILDADE FLICKOR
sök. pl. ss. värdinnor, sällskaps-, barn- eller hushållsfröknar, guvernanter m. m. Palmqvist & C:o. Rt. 107 42. A. 169 83.

SOM HJÄLP OCH SÄLLSKAP önskas plats af bildad, musik. 25 års flicka för delt. i alla i godt hem förek. göromål. Kunnig i handarb. o. sömnad. Sv. t. »Småländska», Iduns exp.

TROENDE medelålders flicka, som varit guvernant, är ngt musik., ngt hushållsv. och sykunnig, önsk. plats. Svar t. »A.», Johannishus p. r.

En anspråkslös flicka
af bildad familj, något musikalisk, med goda betyg från genomgånget 8-klassigt läroverk, önskar till hösten plats att läsa med mindre barn. Villig deltaga i lättare husliga sysslor eller skrifgöromål. Någon lön önskas. Svar till »Greta 17» Helsingborg p. r.

Undervisningsvan studentska
med fördelaktigt betyg och vitsord önskar god plats som guvernant. Svar till »Agneta», Iduns exp.

Ung prästdotter
önskar plats i fin familj att gå frun tillhanda. Svar till »21 år», Allm. Tidn.-kont., Gust. Ad. torg.

UNG, BÄTTRE FLICKA önskar plats som barnsköterska, helst i Småland. Genomgått Fröbelinstitutets ettåriga kurs, barnavård och kindergarten i Norrköping . Goda betyg och ref. finnas. Svar till »Familjemedlem». Vånga p. r.

Elementarlärarinna

önskar sommarplats på landet. Skrifgöromål eller frieläsning (icke tyska). Svar »Genast—fritt vivre», Skottes Annonsk., Odeng. 63, Sthlm.

Medelålders fruntimmer

söker plats att förestå hushåll för bildad herre eller dam eller mindre skolhushåll. Utm. bet. och rek. från mångåriga platser. Svar till »K., hösten 1916», Enköping p. r.

INACKORDERINGAR.

FÖR UNGDOM som ämnar genomgå Schartaus Handelsinstitut finnes inack. i bild. hem. Ref. Nut. bekväml. Förstkl. hus. Fru T. Dillner, Hornsgatan 4 III, Stockholm.

GOD INACKORDERING önskas nu genast af svensk-amer. fru m. två gossar om 9 o. 5 år i prästgård el. annat hem på landet, där barn finnas. Önskar eft. 1 sept. som delv. ersättn. för vivre undervisa ett el. två barn tillsammans m. egen son i vanl .skolämnen o. språk. Äger flickskolebildn., folkskolelärarinneex. Reflekterande torde sända svar till »Hem och arbete», Iduns exp.

18-ÅRIG elementarbildad flicka önskar inack. i disponentfamilj, prästeller herrgård, för att lära sig alla inom ett hem förek. göromål. Svar med prisuppg. motses tacks. före d. 1 aug. under adr. Fr. Gunborg Kjellén, Djurgårdsslätten 22, Sthlm.

GOSSE i behof af luftombyte önskas inackorderad i hem på landet där undervisning kan lämnas i 3:dje klassens kurs vid Allm. Läroverk. Sv. till Box 49, Nyköping.

I VERKLIGT GODT HEM med läge invid Drottninggatan mottages fr. o. m. 1:a sept. till inackordering tvenne skolflickor att dela rum. Ref. önskas och gifvas. Sv. till »Ung tjänstemannafamilj». Iduns exp.

BLIFVANDE GYMNASTER! I god familj erbjudes inackordering att dela rum med ung gymnast. Centralt läge. Svar till »1 eller 15 sept. 1916», Iduns exp.

Inackordering

för år, i ett verkligt godt hem, hos vänliga människor, helst på herrgård i vacker trakt vid skog och sjö i mellersta Sverige önskas av pensionerad tjänsteman. Ej pensionat. Egna möbler oeh linne finnes. Sv. till »Pensionär» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Resande till Stockholm,

som önska bo centralt och dock stilla, erbjudes bekväm bostad för längre eller kortare tid, Malmskillnadsgatan 41 A, II. Adr. Grahm. Rikstel. 155 46. Allm. Tel. 214 35.

Tvenne skolflickor

eller skolgossar kunna få god helinackordering i bättre, välrekommenderadt hem i Stockholm. God omvårdnad och tillsyn. Finaste referenser. Deladt rum. Södersol. Endast å väluppfostrade barn reflekteras. Svar till »God omvårdnad» Iduns Exp. f. v. b.

För att deltaga i hushåll

önskas inackord. i bättre hem på landet, där umgänge finnes. Svar med pris till »Bildad flicka», Annonsk. Ö. Larmg. 1 Göteborg.

"Cyrano" Quai d'Ouchy Lausanne (Suisse)

Institution de 1 er rang pour jeunes filles. Etudes sérieuses des langues, musique, peinture, histoire de l'art, etc. Sports. Situation exceptionelle. Hautes références à l'étranger. Directrice: Mademoiselle L. Barrière.

För den nyfödde.

komplett, elegant utstyrsel 3 omg. 18 prydl. plagg, välsydt af uteslutande bästa materiel. Förord. af läkare. Pris pr kartong 10 kr. »Presentkartongen», högfin kvalité 14 kr. Sänglinne, stort och präktigt, med vacker brodyr 5 kr. pr omgång. **Fru Caspersson, Slottsgatan 9, Örebro.**

Hvar skall jag tillbringa min sommarsemester?

Stockholms omgifningar:

VID MÄLAREN. Pensionat Fageruddd har utmärkta strandbad och skogspromenader. Begär prospekt af Konditor Lundevall, Enköping.

Småland:

FÖR BRÖSTSJUKA. Solgården, Bor. Nytt och tidsenligt. Läkare: D:r G. Lundskog. Föreståndarinna: Sjuksköterskan Tora Strömsten.

HVILOHEMMET »BJÖRKELID», Småland, härligt läge, naturskön trakt, lugnt, stilla, nära sjö, emottager gäster året om, äfven sjuka. God vård. Vidare meddelar
Fr. QVARFATH, Tutaryd.

Värmland:

DOKTORINNAN VILMA ERIKSSONS Hvilohem, beläget 15 min. skogs promenad från Arvika. Inackorderingspris kr. 350 pr dag, 80 à 90 kr. för mån. Bröstklena mottagas ej. Adr. Högåsen, Arvika.

Dalarne:

FURUDALS PENSIONAT. Gammal bruksherrgård i v:a Dalarne. Skogrik, hög trakt, (230 m. ö. h.) vid Ore älf. Jakt o. fiske. Rek. såsom utm. rekreationsort. Uppl. Sv. Tur.-fören. eller fru G. Wuttke, Furudal. Rikst. Furudal 2 C.

Västkusten:

MARSTRAND.
Pensionat Nygren
rekommenderas.

Alsbäck LYSE rek. Strandbad. Varma bad. Löf- och barrskog. Öppet året om.

NORGE:

LARVIKS BAD, Larvik. Sjögyttje-, dy-, kolsyre- och elektr. bad etc. Massage- och dietbehandling. Säsong 1 juni—31 aug. Tillskrif Öfverläkaren D:r Knudtzon, Kristiania, eller Badanstalten direkt.

TONSASEN KURHOTELL; Valdres, 2,000 fot öfver hafvet. Öppet hela året. Alla slags bad. Tennis o. Biljard. Elektriskt ljus. Centralvärme. Utmärkt kök.

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 29. FRAGMENT UR EN RESEDAGBOK.

I hvar och en af nedanstående meningar är doldt namnet på en stad, som resenärerna besökt.

Den 5:te juli på aftonen lämnade vi hemmet för att anträda en resa till utlandet. En gumma, mycket gammal, mötte vi på vägen till stationen. Det säges vara ett dåligt omen.

Den 7:de ankommo vi till en stor stad. Jag ber Linéa att gå med mig på teatern, men hon vill inte.

Den 8:de. Vi gjorde en härlig promenad. Underligt att höra det främmande språket öfverallt. Ett ord kunde jag rakt inte förstå: många sade »Pots!», damerna inte minst.

Den 10:de. Fick telegram hemifrån med endast dessa ord: »Res den 11:te söderut.»

Den 12:te. Jag köpte mig en väldigt stilig regnkappa, men då jag fått på mig den och sträckte upp raglanärmen, brast den i sömmen.

Den 13:de. När vi skulle gå ut på aftonen regnade det. Vi enades då om att besöka en teater. K. W.

Lösning insändes, undertecknad med namn och adress, till Red. af Idun senast den 5 augusti 1916.

Å kuvertet, som bör vara försedt med Svenska nationalföreningens mot tuberkulos välgörenhetsmärke, angifves »pristäfling n:r 29».

De två första rätta lösningar som vid den därefter verkställda granskningen påträffas, erhålla följande pris: första pris 10 kronor andra pris 5 kronor.

LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 25.

1 rider bicykel; 2 klifver upp för en stege; 3 ror; 4 ser genom ett teleskop; 5 spänner en pilbåge; 6 spelar fiol; 7 gräfver; 8 signalerar med flaggor; 9 tvättar; 10 står framför ett staffli och målar.

Vid den företagna granskningen af insända lösningar ha de två först påträffade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfästa kontantprisen: Första priset: Fr. Dagmar Odqvist, Styrmansgatan 17, Stockholm. Andra priset: Öfverstinnan A. Byström, Banérgatan 5, Stockholm.

Under sommartiden
behövs alltid en eller annan artikel, som kanske ej finnes att tillgå på nära håll. Vårt stora lager står alltid till Edert förfogande.
ÅHLÉN & HOLM, Stockholm.

Doktor Bjerkes Ögonklinik
LINKÖPING.

D:r Hetmans
ELECTROMEDICINSKA INSTITUT.
NERVSJUKDOMAR och REUMATISKA ÅKOMMOR.
Kungsportsplatsen 2, Göteborg.
Tel. 4546.

Gymnastikdirektörsexamen
aflägges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
Prosp. gen. ***Kapten J. Thulin, LUND.***

Doktor A. Kjellbergs
kurs i massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt! Stockholm.
Mästersamuelsgatan 70.

Kurs i massage och Sjukgymnastik
STOCKHOLMS
MASSAGE- & GYMNASTIK-INSTITUT
Biblioteksgatan 28
Begär prospekt!

Vid Prof. Unmans Institut
börjar d. 20 sept. ny (ett-årig) kurs i **Massage** och **Sjukgymnastik.**
Begär prospekt. Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

Göteborgs Enskilda Handels-Gymnasium
Kungsgatan 46, Göteborg.
Förmånligaste enskilda handelsläroverk för elever med högre förkunskap.

Sommarkurs	Handelskurs	Gymnasialkurs
10/6—10/9	10/9—10/12	10/9—10/5

Begär prospekt!

Lait Antéphélique
(**kändt i hela världen sedan 50 år**) bästa **medel mot rynkor, fräknar,** lefverfläckar, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 6.— + porto. **Franska Parfymmagasinet,** ***Drottninggatan 21, Stockholm.*** Hoflev.

Afmagringstvål,
— **absolut** verkande — oskadlig. — **Pris kr.** 4:50 + porto. Förs. diskr.
Franska Parfymmagasinet,
Hofleverantör.
21 Drottninggatan 21.

VÅRDA HÅRET
om det är sjukt eller friskt, och använd
● ZIWERTS' EXTRAIT VEGETAL. ●
Bästa hårkonserveringsmedel. Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos
Kungl. Hofleverantör
ZIWERTS EFTR., GÖTEBORG.
Återförsäljare rabatt.

För dem som söka läkare i Stockholm.
Syster Elisabeth Werners
SJUKHEM
Nybrogatan 3.
Riks Tel. **8509.** Allm. Tel. **26348.**

Turkiska badet
i **Malmtorgsbadet** är öppet hvarje **torsdag** för damer. Yppersta medel för bibehållandet af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris före

HELPENSION för flickor och mindre gossar börjar 1 sept. vid Aringsberg, 15 min. väg från Alfvesta järnvägsstation. Stora, ljusa lokaler; härligaste läge. Undervisning i alla skolämnen enl. läroverkens kurser samt i musik. God vård och tillsyn. Referenser lämnas.
Alfvesta i juli 1916.
Elsa Kjellander.

6-årigt inackorderingshem
för studerande får tillfölje sjukdom öfvertagas billigt. Flera inack. kvarstå fr. föreg. termin. Svar inom 8 dag. till »Studiehem», Sv. Telegrambyrån, Örebro.

LOTION ALMA
mot fet och transpirerande hud samt mot pormaskar. Användes till ansikte, hals, byst och armar. Huden blir ljust matt. Verkar omedelbart. Pris **4 kr.,** till landsorten mot postförskott.
Maria Enquist, Ex. Sjukgymn., institut för Skönhetsvård o. Plastiska Operationer. Biblioteksg. 6-8, Sthlm. R. 16068 A. 22662.

Husmoderskursen vid Praktiska Hushållsskolan i Lund
börjar ny kurs den 15 aug. 1916. Inträdesfordringar äro att hafva genomgått minst 6 kl. i läroverk eller äga motsvarande utbildning. Undervisning meddelas i enklare och finare matlagn., bakn., konserver., födoämneslära m. m
Prosp. och upplysn. lämn. af skolans föreståndarinna under ofvanst. adr.

Strängnäs Hushållsskola.
12 arbetsåret. Husmoderskurser: 18 aug.—18 dec. samt 20 jan.—20 maj. Grundlig och praktisk undervisning. Godt hemlif. Prospekt och referenser genom **Fru M. Braune,** Strängnäs.

Dethowska småskoleseminariet.
Kursen 2-årig. Examensrätt sedan 1899. Terminsafgift: Klass I 75 kr., II 100 kr. Inträdesfordan **goda** folkskolekunskaper. Inträdesprőfn. den 4 sept. Utan prőfn. intagas på gott betyg fr. VI å VII i elementarsk. Skriftl. ansökan (porto bifogas) under adress: Eriksbergsg. 10, Stockholm f. v. b.

För Kindergarten och Småskola
utbildas lärarinnor i **Uppsala Enskilda Läroverksseminarieklass.** Kursens genomgång ger företräde vid ansökan till lärarinnekurs i huslig ekonomi vid Fackskolan i Uppsala.
Prospekt genom vaktmästaren.
Josef Liljeblad. ***Carola Eneroth.***

Nobynäs Hushållsskola.
Höstterminen från 15 Aug. till 15 dec. 1916.
Bildade flickor mottagas å **Nobynäs Herrgård,** belägen i vacker trakt på småländska höglandet, 7 minuters gångväg från Stjärneborgs anhalt, vid linjen Stockholm—Malmö. **Grundlig** undervisning i hushåll och slöjd meddelas af **skickliga,** examinerade lärarinnor. **Godt hem.** Förfrågningar och anmälningar ställas till föreståndarinnan Fru **E. von Kothen, Nobynäs, Frinnaryd.** Rikstelefon Frinnaryd 5.

Filip Holmqvists Handelsinstitut
N. Allégat. 7, 1 & 2 tr., Göteborg.
Grundat 1885. Rt. 2127 & 9160. Främsta och största enskilda handelsläroverk i landets främsta handelsstad. Egen läroverksbyggnad.
32 läsåret. Höstterminen börjar den 22 aug. 1916. 20 akademiskt och praktiskt utbildade lärare.
Års- och terminskurser.
Utförlig bankkurs med öfningar i alla bankgöromål.
Platsförmedlingsafdelning med vidsträckta förbindelser.
Begär vårt 40 sid. illustr. prosp.

Rektor Laurells Skolhem.
6-kl. realskola på landet (Värmland)
Rekommenderas särskildt för skolungdom, som på grund af försvagad hälsa eller liknande omständigheter äro i behof af landtvistelse och individuell ledning.
Höstterminen börjar den 21 augusti.
Postadress Kristinehamn.

Utmärkta organ
för
annonsering i landsorten
äro följande tidningar:

Arvika: Arvika Tidning.	**Malmö:** Skånska Aftonbladet.
Avesta: Avesta-Posten.	**Mora:** Mora Tidning.
Borlänge: Borlänge Tidning.	**Norrköping:** Östergötlands Dagblad.
Borås: Borås Tidning.	**Nyköping:** Södermanlands Nyheter.
Eksjö: Eksjö-Tidningen.	**Nässjö:** Nässjö-Tidningen.
Engelholm: Engelholms Tidning.	**Oskarshamn:** Oskarshamns Tidningen.
Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.	**Piteå:** Norrbottens Allehanda.
Eslöf: Skåningen Eslövs Tidning.	**Skellefteå:** Skellefteabladet.
Falkenberg: Falkenbergs-Posten.	**Sköfde:** Skaraborgs Läns Annonsblad.
Falun: Falu-Kuriren.	**Sollefteå:** Sollefteå-Bladet.
Gefle: Gefle-Posten.	**Sundsvall:** Sundsvalls-Posten.
Halmstad: Hallandsposten.	**Söderhamn:** Helsingen.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.	**Södertälje:** Södertälje Tidning.
Hudiksvall: Hudiksvallsposten.	**Trelleborg:** Trelleborgs Allehanda.
Hälsingborg: Helsingborgs Dagblad	**Uddevalla:** Bohusläningen.
Härnösand: Hernösands-Posten.	**Umeå:** Västerbottens-Kuriren.
Höganäs: Höganäs Tidning.	**Uppsala:** Tidningen Upsala.
Hörby: Mellersta Skåne.	**Visby:** Gotlänningen.
Jönköping: Smålands Allehanda.	**Vänersborg:** Ellsb:s Läns Annonsblad.
Kalmar: Barometern.	**Västervik:** Västerviks Veckoblad.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.	**Västerås:** Westmanlands Allehanda.
Karlstad: Karlstads-Tidningen.	**Växiö:** Smålandsposten.
Kristinehamn: Ansgariiposten.	**Ystad:** Södra Skåne.
Laholm: Sydhalland.	**Örebro:** Örebro Dagblad.
Landskrona: Landskrona-Posten.	**Örnsköldsvik:** Örnsköldsviks-Posten.
Linköping: Östgöta Correspondenten.	**Östersund:** Jämtlands Tidning.
Luleå: Norrbottens-Kuriren.	**Östhammar:** Östhammars Tidning.

Bogstens Hushållskurs
1 Aug.—1 Nov. 1916, för unga damer har 3 plats. lediga. Begär prosp.
Fru Ida Palmgren, Bettna.

NYLAND (vid Ångermanelfven).
börjar sin 2:a termin den 1 september 1916. Prospekt och ref. på begäran genom föreståndarinnan Fru Sigrid Ödlund, Nyland.

Göteborgs Handelsskola
Vasagatan 45 B, Göteborg.
Genom att välja handelsbanan har ungdomen ***stora utsikter*** till god utkomst.
Tidsbesparande kurser äro anordnade för alla kunskapsgrader, från folkskolan till studentexamen.
Års- o. Terminskurser. Bankkurs.
Skolans platsförmedling är kostnadsfri och har största förtroende.
Prospekt, sändes omgående, på begäran.
Vårterminen börjar den 21 Augusti.
KARL O. LINDEBERG
föreståndare.

NYA
WERMLANDS-TIDNINGEN
Grundl. 1850 **Karlstad** Grundl. 1850
är Värmlands största och äldsta tidning.

Husmoderskolan i Karlstad.
Den 16 augusti börjar konserveringskursen och pågår 1 vecka, omf. inläggning af bär, frukt och grönsaker.
Den 24 augusti taga öfriga kurser sin början.
Årskursen omf. **matlagning, bakning, garnering** och **uppläggning, konservering, linne-** och **klädsömnad,** (**barnavård** — teoretisk och praktisk) samt födoämnes-, hälso- och sjukvårdslära m. m. **Halfårskursen** omf. **matlagning, bakning, linne-,** och **klädsömnad,** födoämnes- och hälsolära m. m **Sex veckorskursen** omf. **matlagning** och **bakning.** Helinackordering erhålles inom skolan. Vacker trädgård. Tidsenliga lokaler med värmeledning, elektriskt ljus, badrum. Prospekt på begäran. R.-tel. 812. **NANCY ENWALL.**

Fröbel-Institutet i Norrköping
Utbildningskurser:
A. **för kindergarten.** B. **för uppfostrarinnekallet i allmänhet.**
C. **för späda barns vård.**
Prospekt erhålles mot porto. ***Ellen och Maria Moberg.***

Anna Sandströms Högre Lärarinneseminarium,
Karlavägen 25, Stockholm.
Afgångsbetyg från seminariet medför den s. k. högre kompetensen, hvilken för anställning vid högre flick- och samskolor ger rätt till högre löneskalan samt berättigar till att söka och innehafva ämneslärarinnebefattning vid statens samskola, högre folkskolor och kommunala mellanskolor.
Till nästa läsår finnes platser lediga i afd. I och II. Inträdesprőfning i ett fåtal ämnen anställes vid höstterminens början.
Extra elever mottagas i begränsadt antal och äga fullständig valfrihet För blifvande gymnaster ha kurserna i pedagogik, kemi, fysiologi, hygien och främmande språk visat sig fördelaktiga.
Förfrågningar besvaras af fröken Anna Sandström, adress Stocksund.

Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala.
Lärarinnekurs i matlagning och handarbete börj. 1 sept. Anmälan göres före 1 juli.
Lärarinnekurs i matlagning och lanthushåll, med 2 term. i Fackskolan och 1 år å Brogård, börjar 1 sept. Anmälan före 1 juli. Anmälan till den **Lärarinnekurs** (endast för skolkök), som börjar i jan. 1917, insändes före 1 nov.
Husmoderskurs med undervisning i matlagning, sömnad, hälsolära och barnavård, närmast afsedd för flickor med högre skolbildning, börjar den 1 sept. Elever få plats i Husmoders- och Specialkurserna samt Yrkeskursen i den ordning de anmäla sig.
Specialkurs (högre husmoderskurs) i finare matlagning och barnavård börjar 22 aug. Anmälan helst före 1 aug.
Praktisk Yrkeskurs för utbildning af kokerskor och hushållerskor börjar 22 aug.
Barnavård, teoretisk, praktisk, i Fackskolans barnhem 1—3 mån. Särskild kurs för utbildning af lärarinnor i ämnet.
Lanthushållsskolan å Kumlan börjar sin höstkurs 1 aug. (vinterkursen börjar 15 nov.) Friplatser och statsunderstöd för elever å Kumlan.
Tryckt program på begäran gratis och franko. **Program 24, 25, 26 gälla.**
Inspektor: Professor **O. Hammarsten.**
Föreståndarinna: Fröken **Ida Norrby.**

Maltestorps helpension för flickor,
SÄRÖ
börjar sitt 12:te arbetsår den 7 sept. 1916.
Elementarskola. Fortsättningskurser
i språk. Franska och engelska äro talspråk inom pensionen. Språklärarinnorna äro infödda utländskor. Prosp. på begäran.

Enskilda Gymnasiet
Styrmansgatan 22—24, Stockholm.
Samskola. Studentexamen tages på 2 år af dem, som aflagt realskoleexamen eller äga motsvarande kunskaper. Realskoleexamen på 1½ å 2 år af dem, som genomgått folkskola. Ingen inträdesprőfning. Begär prospekt.
STYRELSEN.

55 Kungsgatan **Almedahls Försäljnings-Magasin,** **55 Kungsgatan**
Kontoret 21 66. **GÖTEBORG.** Butiken 11 31.

Damast- och Drälldukstyger. Lakanslärft. Percaler. Bolstervar. Handdukar. Mattgångar. Mangelduk. Badkapptyg. Hvita o. kulörta Bomullstyger m. m.

Rikhaltigt urval af **Linne-** och **Bomullsartiklar.**
Levererar fullständiga ***Linneuppsättningar*** för Hotell, Restaurationer, Sjukhus, Badhus, Ångbåtar och Privathem samt Brudutstyrslar.

Broderier. Spetsar. Färdigsydda damunderkläder, Dag- och nattskjortor, hvita o. kulörta skjortor. m. m.

Idun utgifves denna vecka i A och B.

Wilhelmssons Boktr. A.-B., Stockholm, 1916.